

Tbülten 28

TEKFEN GRUP ŞİRKETLERİ BÜLTENİ, Ekim-Aralık 2014

- FLAG FOOTBALL
- SAMSUN'A ÇIKARMA YAPTIK
- MİKROKREDİ İLE SOMA'YA DESTEK
- DJIVAN GASPARYAN İSTANBUL'DA

Baliem Vadisi

AĞRI'NİN ZİRVESİNDE "SELFİE"

Bu sayımızda adrenalin tutkunu Tekfenliler oldukça geniş yer tuttu. Bunlardan biri de, Ağrı Dağı'na tırmanan Onur Ateş. Türkiye'nin en yüksek zirvesi olan 5.137 metrelik Ağrı Dağı'na tırmanışının detaylarını bizimle paylaşan Ateş, fotoğraflarda yüzü görünmese de, zirvedeki kişinin kendisi olduğunu kanıtlayacak görgü tanıkları olduğunu söylüyor. Sana inanıyoruz sevgili Onur!

Tekfen Grup Şirketleri Bülteni / Ekim-Aralık 2014 / Sayı 28

Tekfen Holding A.Ş. adına sahibi
Ahmet İpekçi
Genel Yayın Yönetmeni (sorumlu)
Dorottya Maria Kiss Kalafat (Tekfen Holding)
Yayın Koordinatörü
Esra Tüzgiray Kılıç (Tekfen Holding)
Organizasyon
Nilüfer Özönder (Tekfen Holding)
Katkıda bulunanlar
Ayşe Sönmez, Cem Aktaş (Tekfen İnşaat)
Fotoğraflar
Mahmut Ceylan

Yönetim yeri
Tekfen Holding A.Ş.
Kültür Mahallesi, Tekfen Sitesi, Budak Sokak,
A Blok, No. 7 Ulus
Beşiktaş - İstanbul
Tel: (212) 359 33 00

Yayına hazırlayan
Kurumsal Yayınlar Araştırma, Danışmanlık,
Tanıtım ve Organizasyon Hizmetleri Ltd. Şti.
Ortaklar Caddesi Sonu, Pehlivan Sokak, Nasuh
Bey Apt., No. 35/B, D. 2 Mecidiyeköy
Şişli - İstanbul
Tel: (212) 211 23 79

Basım
Ofset Yapımevi
Şair Sokak, No. 4 Çağlayan Mahallesi,
Kağıthane - İstanbul
Tel: (212) 295 86 01

© Üç ayda bir yayımlanır. Tekfen Holding'in ücretsiz iletişim bültenidir.
Yazı ve görsellerin her türlü telif hakları Tekfen Holding'e aittir.

Haberler

- 4 "HEPİSTANBUL"A YOĞUN İLGİ
- 5 KİM TUTAR BİZİ!
- 5 ATATÜRK HER AN YANINIZDA
- 6 FLAG FOOTBALL
- 7 ZİRVEDE BİR TEKFENLİ
- 8 CEPHEDEKİ ZAFERDEN MASADAKİ ZAFERE
- 11 LOZAN SERGİSİ İSTANBUL'DA

Gezi Notları

- 12 BALIEM VADİSİ

Dosya

- 18 SAMSUN'A ÇIKARMA YAPTIK!

Sosyal Sorumluluk

- 36 BİR BAĞIŞ, OTİZMLİ BİR ÇOCUĞU HAYATA KAZANDIRABİLİR
- 42 MİKROKREDİ İLE SOMA'YA DESTEK
- 46 DJIVAN GASPARYAN İSTANBUL'DA
- 47 SHAKESPEARE'DEN DAVET VAR!

İnsan Kaynakları

- 47 YENİ KATILANLAR

Anılarda Kalanlar

- 48 40. YIL SÜRPRİZİ

OTİSTİK ÇOCUKLAR İÇİN

Dünyada her 88 çocuktan birinin otistik olduğunu biliyor muydunuz? Sandığımızdan çok daha yaygın olan otizmden etkilenen çocukların eğitimi özel nitelikli okullar gerektiriyor. Tekfen Vakfı'nın bu amaçla Ceyhan'da kurduğu "Tekfen Vakfı Özel Eğitim Uygulama Merkezi" 15 Eylül'de hizmete girdi.

Duduk

Duduk, 35-40 santim ya var ya yok, yaşlı kayısı ağacından yapma nefesli bir çalgı. Batılı akademisyenlere göre 1500 yıllık, Ermeni müzikologlara göre ise 2700 yıllık bir geçmişe sahip. Sesi her halükârda insanın içini titreten türden. 2008 yılında, UNESCO tarafından “Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi”ne dahil edilmiş. Bu dududuğun bir de ustası var: Djivan Gasparyan. 1928 yılında doğmuş, bugün 86 yaşında. Daha altı yaşındayken, nota bilmeden çalmaya başlamış, çalmış çalmış, sonra mektebini de bitirmiş. Önce Ermenistan ve Sovyetler Birliği’nde üne kavuşmuş. 54 sene çaldıktan sonra, 60 yaşına gelince, bir İngilizle tanışıp, onun sayesinde Batı’da konserler vermeye başlamış. Derken yolu, Alman film müziği bestecisi Hans Zimmer ile kesişmiş. 2000 yılında gişe rekorları kıran Gladyatör filmindeki duduk sesi, o zaman 72 yaşındaki Gasparyan’ı bir anda Hollywood yıldızları statüsüne çıkarmış. Artık yerel bir çalgının yerli sanatçısı değil, dünyanın bir numaralı duduk ustası o. Marifet küçücük ağaç parçasında değil, onu yaşamı, sanatı haline getiren çalanda. Djivan Gasparyan, 19 Kasım’da Tekfen Filarmoni ile beraber konser verecek, bekleriz.

Yılın son sayısı, farklı farklı alanlarda, işlerini, uğraşlarını hayatlarının amacı haline getirmiş birbirinden değerli insanla dolu. İşlerimiz vesilesiye kendileriyle tanışmış olmaktan onur duyuyorum.

Prof. Aziz Akgül, mikrofinans kavramını Türkiye ile tanıştıran ve uygulamasını yeşerten, kendisini bu işin elçiliğine adanmış biri. Soma’ya ve Somali insanlara ne şekilde yardım edebileceğimizi araştırırken, Nihat Bey sayesinde bir araya geldik. Bugün, ilerki sayfalardan okuyacağımız üzere, Tekfen Vakfı Soma Mikrokredi Şubesi’nin temelleri atılıyor.

Prof. Dr. Binyamin Birkan, bir pedagog. Otizmli çocukların eğitimi konusunda Türkiye’de tek. Çöldeki bir vaha. Ceyhan’da bu eğitim yılının başında kapılarını açan Tekfen Vakfı Özel Eğitim Uygulama Merkezi’nin hazırlığı sırasında kapısını kaç kez aşındırdığımızı sayamadım. Her defasında tüm bildiklerini tereddüt etmeden paylaştı, ikazlarda, önerilerde bulundu. Onun sayesinde Türkiye’de bir ilke imza attık; iki sivil toplum kuruluşu, Tohum Otizm ve Tekfen Vakfı olarak, Milli Eğitim ilçe teşkilatıyla el ele, benzerleri için örnek teşkil edeceğine ümit ettiğim bir pilot çalışmayı hayata geçirdik.

Yasin Turaner, Tekfen İnşaat’ın Sadara projesinde IT sorumlusu. Namı diğer, “Özgür Çocuk!” Parasını ve zamanını dünyayı gezmeye harcıyor, tabii buna harcamak denebilirse. O kadar ilginç bir yere gitmiş ve o denli harikulade fotoğraflar ve hikâyelerle dönmüş ki, bendeniz Macaristan gezi anılarımı bir sonraki sayıya bırakmak zorunda kaldım.

Derginin son sayfasında ise bir kadın konuğumuz var. Tekfen’e, Toros’a 40 yılını vermiş... Ne 40 yıl ama!

Geçmiş bayramınızı kutluyor, yeni yılda görüşmek üzere diyorum.

Dori Kiss Kalafat
dori@tekfен.com.tr

“Hepİstanbul” a yoğun ilgi

Tekfen Emlak'ın geliştirdiği Hepİstanbul projesi için Dubai'deki Cityscape Global Fuarı'nda ön talep toplanmaya başladı

■ Emlak piyasasının ilgiyle karşıladığı Hepİstanbul projesi, tanıtım çalışmalarının bir parçası olarak dünyanın en büyük gayrimenkul fuarları arasında yer alan ve 21-23 Eylül tarihleri arasında Dubai'de gerçekleştirilen Cityscape Global 2014'te ön talep topladı. Ağırlıklı olarak Körfez yatırımcılarının katıldığı fuarda tanıtımı yapılan Hepİstanbul projesine ilgi duyan kişi ve gruplarla görüşmeler İstanbul'da devam edecek.

İstanbul'un son dönemde en gözde yatırım bölgeleri arasında yer alan Esenyurt'ta hayata geçirilen proje, ana arterlere ve toplu ulaşım araçlarına yakınlığıyla dikkat çekiyor. Projenin E-5 ve TEM bağlantı yolunun kesiştiği yol üzerinde ve üçüncü havalimanı ile üçüncü köprü bağlantılarına oldukça yakın bir noktada yer alması, ulaşılabilirliğini ve değerini artırıyor.

Lokasyonunun yanı sıra sunacağı yaşam standardı, fonksiyonellik, kalite ve sosyal olanaklarla fark yaratacak olan proje, “hayatının evine” sahip olmak isteyenlerin kendilerini farklı ve özel hissetmelerini sağlayacak. 1.424 konut ve 25 ticari ünitenin yer aldığı proje, sosyal imkânları ve geniş yeşil alanlarıyla da öne çıkıyor. Projede 70 metrekare ile 260 metrekare arasında değişen daire seçenekleri bulunuyor.

Kim tutar bizi!

■ Eğlence burada, heyecan burada, iş dünyası burada! İlki geçen sene yapılan "Fanatik Indoor Cup Şirketler Arası Atletizm Şampiyonası"nın ikincisinin zamanı geldi çattı. Tekfen olarak biz de yepyeni başarılarla hazırız. Sadece başarı mı? Rekor kıracağız rekor! Pistlere Tekfen damgasını vuracağız yine...

Geçen sene olduğu gibi bu sene de yarışlar 60 m, 200 m, 400 m, 800 m, 4x200 m bayrak yarışı, 2.000 m, gülle atma, yüksek atlama ve uzun atlama branşlarında yapılacak. 18 kişilik takımımız

hazır bile. İlk antrenmanımızı 25 Ekim'de yapacağız. Hazırlıkların ardından 7 Aralık'ta kendimizi göstermek üzere piste çıkacağız.

Geçen sene yarışlara hazırlıksız katılmış, buna rağmen bir şampiyon, bir üçüncü, bir de dördüncü çıkarmıştık. Bu sene daha da iyisini yapabileceğimize inanıyoruz. Fakat seyirci desteği olmadan kuru kuruya olmuyor. Sizleri 7 Aralık günü hem bize destek olmaya, hem de stres atıp eğlenmeye davet ediyoruz. Yer, Ataköy Atletizm Salonu. Bekleriz...

Atatürk her an yanınızda

■ Yıl başında Feyyaz Berker'in desteğiyle hazırlanan "365 Gün Atatürk" mobil uygulamasına ek olarak, cep telefonları ve tabletler için iki yeni uygulama daha devrede. App Store ve Google Play aracılığıyla akıllı telefon ve tabletlere ücretsiz olarak indirilebilen uygulamaların ilki, "Cevap Atatürk" adlı bilgi yarışması. Atatürk'ün yaşamı, devrimleri ve fikirlerinin daha iyi anlaşılmasını hedefleyen yarışmanın özelliklerinden biri de, her hafta soruları bir başka ünlü kişinin soracak olması.

Diğer tablet uygulaması ise okul öncesi ve ilköğretim çağındaki çocuklar için "Atatürk Boyama Kitabı". Parmağın fırça gibi kullanıldığı bu renkli uygulama, çocukların hayli ilgisini çekecek. Uygulamaları zevkle kullanacağınızı ümit ediyoruz.

Flag Football, çoğumuz için yeni bir spor. Fakat sakatlanma riski olmadan Amerikan Futbolu'nun zevkini yaşamak isteyenler için ideal. Tekfen Mühendislik'ten arkadaşımız Erkin Palaz, bu yeni sporu tanımak isteyenler için anlattı.

Flag Football

■ Kısa bir süre önce elektrik mühendisi olarak Tekfen ailesine katılan Erkin Palaz, Türkiye'de henüz fazla tanınmayan, ancak yurtdışında günden güne yaygınlaşan bir sporun temsilcisi. "Flag Football" (Bayrak Futbolu) adını taşıyan bu oyun, Amerikan Futbolu'na oldukça benziyor. Fakat Amerikan Futbolu'nun aksine sakatlık riski Flag Football'da çok daha az, çünkü bu oyunda amaç rakibini yere devirmek değil, belindeki bayrağı yakalamak. Sertlik içermeyen bir oyun olması, Flag Football'un gün geçtikçe yaygınlaşmasını sağlıyor, çünkü bu sayede herkes, kadınlar ve çocuklar da bu oyunu oynayabiliyor. Erkin Palaz, Flag Football hakkında merak ettiğimiz konuları aydınlattı:

Bu sporu yapmak nereden aklımıza geldi?

Ben çok küçük yaşta spor yapmaya başladım. Yüzdüm, tenis oynadım. Daha sonra ortaokulda voleybola başladım. On sene boyunca profesyonel olarak voleybol oynadım. Amerikan Futbolu'na İTÜ'deyken başladım. Ben fazla iriyarı biri değilim, hiç bilmediğim bir spor olduğu için başta tereddüt ettim. Ama arkadaşlar, "Gel, yaparsın!" dediler. Yazın bir antrenmana çağdırdılar. O ilk antrenmandan sonra da bırakmadım. On yıl geçti üzerinden. Bu arada çok ciddi sakatlıklar da yaşadım. O nedenle son iki senedir aktif olarak oynamıyorum, koçluk yapıyorum. Ama Flag Football fiziksel temas içermediği için onu oynuyorum. Son iki senedir de takımın hem yöneticiliğini, hem de koçluğunu yapıyorum.

Flag Football nasıl oynanıyor?

Türkiye'de şu anda hemen hemen bütün üniversitelerin Amerikan Futbolu takımı var. Flag Football onun bir alt branşı. Amerikan Futbolu'nda kask, omuzluk gibi korumalar takıp, çarpışarak rakibi yere indirmeye çalışıyorsun. Flag Football'da ise o temas yok. Amerikan Futbolu 11 kişiyle, Flag Football ise 5 kişiyle oynanıyor. Biraz daha dar ve kısa

bir sahası var. Pas sistemine dayalı. Bir oyun kurucu var. O topu alıyor ve rota koşan diğer oyunculara pas atıyor. Oyuncuların belinde bir bayrak var. Topu tuttuktan sonra birbirini vurup düşürmek yerine, bayrağı yakalayıp çekmeye çalışıyorlar. Bu da oyunun oynanabilirliğini artırıyor. Hatta bazı turnuvalarda kız ve erkekler karışık bile oynayabiliyorlar. Bu sayede dünyada Flag Football'un popülerliği giderek artıyor. Türkiye'de henüz ligi yok.

Yurtdışındaki son turnuva nasıl geçti?

10-12 Eylül tarihleri arasında Türkiye olarak ilk defa Uluslararası Amerikan Futbol Federasyonu'nun (IFAF) İtalya'da düzenlediği Dünya Şampiyonası'na katıldık. Takımımızı İTÜ öğrencisi ve mezunlarından kurduk. Şu anda 5-6 tane bayan ve erkek takımı var Türkiye'de. Bu sene bu takımlar arasında bir lig kurmak üzere federasyonla görüşüyoruz. Böylece, gelecekteki turnuvalara Türk milli takımı olarak da katılmamız mümkün olacak. 20 ülkeden 500 sporcu vardı turnuvada. Bizim için çok iyi bir tecrübe oldu. Çünkü hangi seviyede olduğumuzu görmemizi sağ-

ladı. Güçlü rakipler karşısında fazla varlık gösterememek de, 17 takım arasında sıralamada 13'üncülüğe yükseldik. Bir dahaki turnuvada hedefimizi ilk 10'a girmek olarak koyabiliriz gerçekçi olarak. Kiminle oynarsak oynayalım, turnuvaya katılmış olmaktan dolayı takdir edildik. Amerikan Futbolu'nda, kazansak da kaybetsek de, maç bitiminde ilk yaptığımız şey rakibimizin adını bağırıp onu alkışlamaktır. Ardından taraftarımızı alkışlar ve ancak ondan sonra kendi eğlencemize bakarız. Sporda bu centilmenliğin ve dostluğun olması gerektiğini düşünüyorum.

Yeni başlamak isteyenlere ne önerirsiniz?

Hayatının bir döneminde sporla ilgilenmiş herkes Flag Football'u rahatlıkla yapabilir. Yaş sınırı yok. Mesela, Japon takımının yaş ortalaması 45, Kore takımının yaş ortalaması 17'di. Çok geniş skalada insanlar birbirleriyle mücadele edebiliyorlar. Keyifli bir şey gerçekten. Bu spora başlamak isteyenler bana epalaz@tefenmuhendislik.com adresinden ulaşabilirler. Ben de onları buldukları yere yakın bir takıma yönlendirebilirim.

Zirvede bir Tekfenli

Tekfen Turizm'de Genel Servisler Sorumlusu olarak çalışan arkadaşımız Onur Ateş, 5.137 metrelik rakımıyla Türkiye'nin çatısı Ağrı Dağı'na çıkararak Tekfen bayrağını açtı. Onur Ateş, bu zorlu sınavla ilgili anılarını sizler için kaleme aldı.

Her şeye en başından başlamam gerekirse, Ağrı Dağı'na tırmanma hayalim, Mayıs'ta katıldığım bir dağcılık eğitimiyle başladı. Temel bilgilerimi aldıktan sonra, 3.000 metrenin üzerinde beş zirveye çıkarak, biraz performansımın verdiği güven, biraz da hocamın desteğiyle Ağrı Dağı'na tırmanmaya karar verdim. Bunun için işten bir haftalık izin almam gerekiyordu. Neyse ki yaz döneminde, işlerimizin bir nebze sakinleştiği bir zamanda, herkes denize giderken ben iznimi tırmanış için kullandım.

Birinci gün Doğu Beyazıt'ta, yaklaşık 1.600 metre irtifadaki otelimize ulaştık. Ertesi sabah Ağrı Dağı'nın 2.200 metre girişine kadar araçla gittik ve 6-7 saatlik bir yürüyüşle 3.200 metredeki kampa çıktık. Hem aklimatizasyon (yüksek irtifaya alışma), hem de dinlenmek için gece burada kaldık. Üçüncü gün aklimatizasyon için 4.000 metreye kadar tırmanıp kendimizi manzaraya teslim ettik ve ardından aşağıya indik.

Dördüncü gün planımızda ise bu kez 4.200 metreye kadar tırmanarak aklimatizasyonu tamamlamak üzere oradaki kampta kalmak ve gece 12'de kalkıp zirve tırmanışımıza başlamak vardı. 4.200 kampına yaklaşmaya başladığımızda, oksijenin azalması nedeniyle bazı-

larımızda çarpıntı, baş dönmesi, baş ağrısı ve burun kanaması gibi belirtiler ortaya çıktı. Bu yüksekliğe uyum sağlayabilmek için hocamızın yönlendirmesiyle yeniden 200 metre aşağı indik ve oksijenin artmasıyla kendimize gelip kampa geri döndük.

O gece saat 12'de hepimiz, binlerce kilometre öteden bizi oraya çeken tırmanış için uyanık. Kahvaltımızı yaparak, gecenin karanlığında donmuş kayalara dikkatle basarak, ama hiç yukarıya bakmadan yola koyulduk. 12 kişilik ekibimize yerel rehberimiz öncülük ediyordu; biz ise dikkatli adımlarla onu takip ediyorduk. Güneşin doğmaya başlamasıyla birlikte buzlar çözüldü, daha rahat adım atmaya başladık. Güneş içimizi ısıttı, enerji verdi. Güneşin hayatımda beni en çok mutlu ettiği gün olduğunu söyleyebilirim. Yaklaşık 4.500 metredeyken arkamızı döndüğümüzde, Ağrı'nın yeryüzüne vuran o heybetli gölgesiyle karşılaşmamız hepimizi büyüledi ve tekrar tırmanmak için içimizi şevkle doldurdu.

4.800 metrelere geldiğimizde ayağımıza kramponlarımızı takarak yolumuza karda devam ettik. Artık zirveyi gözümüze kestirmiştik. Yaşadığım çarpıntı hâlâ devam ediyordu ve ben sürekli tempomu düzenlemeye çalışıyordum. Gözümü zirveye dikmişim. Kalaba-

lık bir grup olarak tırmanıyor olmamıza rağmen, aslında kendimizle başbaşıydık. Kendi mücadelemizi veriyorduk ve bunu başarmak için dayanıklı olmaya, enerjimizi en iyi şekilde kullanmaya çalışıyorduk.

Artık zirveye yaklaşmıştık. Öküz Deresi'ni (etrafı tamamen açık olduğu için kuvvetli rüzgârlara maruz kalınan ve bir tarafı tamamen uçurum bir bölge) yanımıza alarak, yerlerde uçuşan kristalize buzların büyüğü görünüşüyle birlikte yavaş adımlarla zirveye doğru yürüdük. Sonunda rüzgârın ısrarına rağmen dimdik ayakta durduk ve rüzgârı arkamıza alıp etrafımıza baktık. Evet zirvedeydik! Kurumsal İletişim Departmanı'nın son andaki yardımıyla temin ettiğim Tekfen bayrağını, rüzgârla inatlaşarak sağlam bir şekilde açtım ve sıkı sıkıya tuttum.

Çok mutluyduk. Durumu birbirimize sarılarak kutladık, ama rüzgârdan konuştuğumuzu bile zor duyuyorduk. Bu nedenle zirvede fazla kalmadan bayrağımızı topladık ve yavaş yavaş inmeye başladık. Rüzgâr, uçurum bölgesi bitene kadar bize eşlik etti. Kramponlar sayesinde çoğunlukla karlı bölgeleri kullanarak önce 4.200, ardından 3.200 kampına aynı gün geri dönüş yaptık ve tırmanışımızı tamamlamanın keyfini yaşayarak başarılarımızı kutladık.

Lozan'dan Cumhuriyet'e İsmet İnönü – III

Cephedeki zaferden masadaki zafere

Milli Mücadele, Sevr'de imzalanan bir tür idam fermanına karşı Türk ulusunun başkaldırısıydı. Ulusal varlık adına, herhangi bir büyük devletin safında yer almaksızın Düvel-i Muazzama'ya bir meydan okuyuştu ve ardından Lozan, savaş meydanında elde edilen zaferin uluslararası alanda tescil edilmesiydi. İnönü Vakfı'nın girişimleri ve Feyyaz Berker'in desteğiyle açılan "Lozan'dan Cumhuriyet'e İsmet İnönü" sergisinin üçüncü bölümünü, Yeni Türkiye'nin tam bağımsız bir ülke olmasını sağlayan "Lozan Konferansı ve Antlaşması" oluşturuyor. Bu bölümde, bir savaş kadar zor ve çetin geçen Lozan Konferansı'yla ilgili ayrıntılar ele alınıyor.

■ Gazi Mustafa Kemal, 30 Ağustos zaferinin ardından 3 Ekim 1922'de Mudanya'da başlayan mütareke görüşmelerine Garp Cephesi Komutanı İsmet Paşa'yı gönderdi. Bu tercih, İsmet Paşa için, Türk siyasi tarihinde bir "siyasi şahsiyet" olarak belirşinin de başlangıcı oldu. İsmet Paşa'nın Mudanya'da elde ettiği başarının bir sonucu olarak Mustafa Kemal, kendisini Lozan'da toplanacak barış görüşmelerine gidecek Türk heyetinin de başına getirdi. Bu amaçla İsmet Paşa, 26 Ekim 1922'de Hariciye Vekili (Dışişleri Bakanı) yapıldı.

Mudanya ve Lozan'da "Düvel-i Muazzama" karşısına çıkan İsmet Paşa, ilk bakışta gösterişsiz tavırları, ufak tefek boyu, az konuşması ve üstelik ağır işitmesiyle rakiplerinin gözünü pek doldurmamıştı. Ne var ki Lozan görüşmeleri uzadıkça İsmet Paşa devleşecekti. Lozan Barış Konferansı, 20 Kasım 1922'de başladı. 4 Şubat 1923 ile 23 Nisan 1923 arası kesintiye uğrayan görüşmeler, 24 Temmuz 1923'te Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanmasıyla sonuçlandı.

Lozan'da bir tarafta Türkiye, diğer tarafta ise Müttefikler diye bilinen İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya, Yunanistan, Romanya ve Sırp-Hırvat-Sloven Devletleri (Yugoslavya) yer alıyordu. Bu ülkelerin yanı sıra, Türkiye'nin isteği üzerine, Boğazlar'la ilgili meselelerin görüşülmesi sırasında hazır bulunmak üzere Sovyet Rusya, Ukrayna ve Gürcistan davet edilmişti. ABD, gözlemci sıfatıyla toplantıya katıldı. Bulgaristan'ın ise belirli konular çerçevesinde temsilci bulundurması uygun görüldü.

Lozan görüşmeleri sekiz ay sürdü. Türkiye'nin konferansın ilk gününden itibaren kayıtsız şartsız bağımsızlık talep etmesi, görüşmelerin çetin geçmesine neden oldu. Türkiye'nin temel hedefi, barış düzenlemelerini uluslararası hukuk ilkelerine dayandırmaktı. Karşısında yer alan devletler ise Sevr'i esas almayı denediler. Onlara göre Türkiye, Cihan Harbi'nde yenik düşmüş, ancak Yunanistan'a karşı zafer kazanmıştı. Onlar için Lozan, gecikmiş bir Cihan Harbi barış antlaşmasıydı. Ankara

ise Milli Mücadele'nin sırf Yunanistan'a karşı değil, tüm Batı'ya karşı verildiğini savunuyordu. Yunanistan, Anadolu serüvenine tek başına girişmemiştir; ardında Müttefikler vardı. Yunan işgalini, özellikle Lloyd George'suz düşünmek olanaksızdı.

Bağımsız bir ülkenin uluslararası camiaya kabul edilmesi dışında, Lozan'ın iki çok önemli yönü vardı: Biri yüzyılı aşkın zamandır süregelen Türk-Yunan çatışmasına nokta koyması; diğeri, yüzyıllara uzanan kapitülasyonların kaldırılmasıydı. Lozan görüşmelerinin ilk kısmında, ana hatlarıyla Yunanistan-Türkiye ilişkileri düzenlendi ve iki ülke arasında kalıcı bir barış ortamı yaratıldı. Lozan görüşmelerinin ikinci kısmı daha çetindi. Çünkü, bu bölümde Düvel-i Muazzama'nın doğrudan kendi çıkarları sorgulanıyordu.

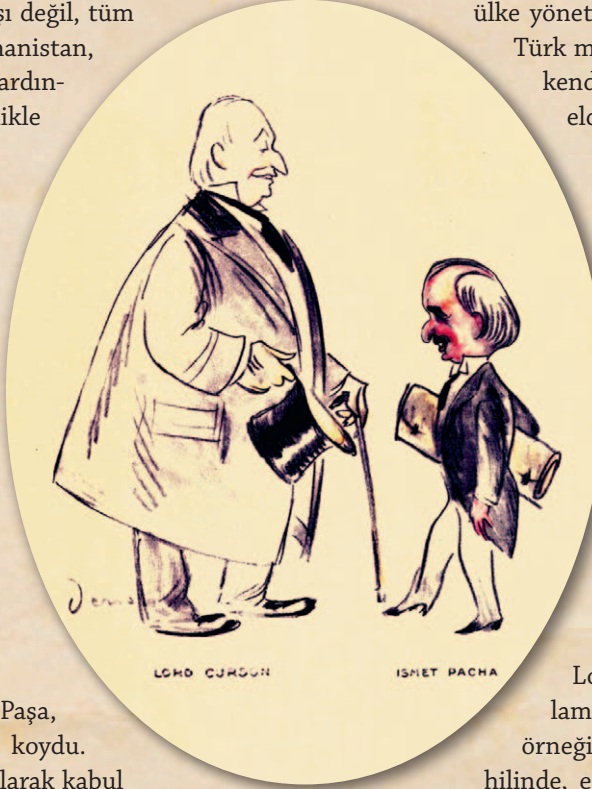
20 Kasım açılış oturumunda İsmet Paşa, Türkiye'nin tutumunu açıkça ortaya koydu. Türkiye'nin egemen ve bağımsız bir devlet olarak kabul edilmesini, uluslararası toplulukta eşit hak ve yetkilere sahip bir ülke olarak tanınması gerektiğini savundu. Müttefikler ise buna pek yanaşmaktan yana değildi, çünkü Osmanlı topraklarındaki birçok ayrıcalıktan vazgeçmek yayılcı siyasetlerinin sonu olabilir ve Ankara'ya verilen ödün başka coğrafyalarda başkaldırlara yol açabilirdi. Sekiz ay, çakışan çıkarlara çözüm aramakla geçti. İngiltere, Musul ve Boğazlar'ın statüsü konularında ısrarcıydı. Fransa, borçları ve kapitülasyonları öne çıkarıyordu. İtalya ise kapitülasyonlar, Adalar ve kabotaj konularında lehine sonuç elde etmeye çalışıyordu. Türkiye'nin davetlisi olarak konferansa katılan Sovyet Rusya, Boğazlar'ın tamamen Türk kontrolüne verilmesini ve Karadeniz'e sahili olmayan devletlerin gemilerine kapalı tutulmasını savunuyordu.

Uzun pazarlıklar sonucu, Kemalist söylemde "tam bağımsızlık" olarak ifadesini bulan maddeler sonuca bağlandı. Böylece "ecnebi tahakkümü" son buldu ve kapitülasyonlar kaldırıldı. Türk vatandaşlarına kabotaj hakkı, yani Türk limanları arasında deniz taşımacılığı yapma hakkı tanındı. Bundan böyle idari, adli, iktisadi, mali, kültürel ve dini alanlarda

MUTLU SON

Lozan Konferansı boyunca konferansa başkanlık eden İngiltere Dışişleri Bakanı Lord Curzon ile İsmet İnönü sık sık karşı karşıya geldiler. Bu diplomasi savaşını karikatürlere de yansıdı (üstte).

İsmet İnönü, Türkiye'nin tam bağımsızlık talebi nedeniyle çetin geçen bir konferansın ardından Lozan Antlaşması'nı imzalarken, 24 Temmuz 1923 (altta).

ülke yönetimine dönük tüm kararlar, tek taraflı olarak Türk makamları tarafından alınacaktı. Türkler, artık kendi toprakları üzerindeki egemenlik haklarını elde etmiş bulunuyorlardı.

Lozan'la Misak-ı Milli'de saptanan hedefler ana hatlarıyla gerçekleştirildi. Güney hariç, Misak-ı Milli'de kabul edilen sınırlar kalıcı bir şekilde belirlendi. Doğu'da Ermeni devleti ve Batı'da bir Yunan devleti senaryoları çökertildi. Kısaca, Cihan Harbi yenilgisi kısa sürede yengiyeye dönüştürüldü. Müttefikler'e herhangi bir savaş tazminatı ödenmedi. Ordu, on yılı aşkın savaşmış, bitap düşmüştü. Lozan'la gelen gerçekçi barış, gelecek için güvence olmuştu. Ankara, bu sayede yeni bir ulus devlet kuruculuğuna girişebilecekti.

Lozan, Cumhuriyetin kuruluşuna ortam hazırlamanın yanı sıra, gerçekçi bir dış politikanın ilk örneğini oluşturdu. Uluslararası hukuk normları dahilinde, eşit koşullar altında masaya oturan ülkelerin uzlaştıkları bir antlaşma olarak tarihe geçti. Cumhuriyet Türkiye'si, Lozan'la uluslararası topluluğun bir üyesi oldu.

İsmet Paşa, Lozan Antlaşması'nın onayı için 24 Ağustos 1923 günü TBMM'de yapılan oylamadan önceki son konuşmasında, Lozan Konferansı'nı tüm cihanı yöneten heyetlerin deneyimli temsilcilerine karşı, "Bir ulusun bütün varlığını ortaya koyarak verdiği büyük bir sınav" olarak tanımlıyordu. Bu sınavdan İsmet Paşa, Mustafa Kemal'den aldığı destek ve yüksek diplomatik yeteneği, metaneti, feragati ve vatanseverliğiyle büyük bir zaferle çıkmıştı.

Lozan Antlaşması, yeni Türkiye devletinin uluslararası alanda toprak bütünlüğünü perçinleyen ve tam bağımsız bir ülke konumunu ilan eden, bunu Cihan Harbi'ni kazanan ülkeler başta olmak üzere tüm dünyaya tasdik ettiren siyasi bir zaferin belgesi, savaş meydanında kazanılmış bir zaferin diploması alanında taçlandırılmasıydı. Lozan sayesinde, Türkiye devletinin temel taşlarına Atatürk ve İnönü'nün adları, tarihin yanılmaz ve yanılmaz eliyle kazanılmış oluyordu.

Lozan Sergisi İstanbul'da

Lozan Antlaşması'nın imzalanmasının 90. yılı etkinlikleri kapsamında geçtiğimiz yıl İnönü Vakfı tarafından hazırlanan "Lozan'dan Cumhuriyet'e İsmet İnönü Sergisi", Ankara, Antalya ve Eskişehir'den sonra İstanbullularla buluşmak üzere 1 Eylül günü FMV Galerİ Işık'ta verilen davetle ziyarete açıldı. Sergi küratörü Prof. Dr. Zafer Toprak'ın açılış konuşmasıyla başlayan gece, İnönü Vakfı Başkanı, İsmet İnönü'nün kızı Özden Toker ve Mustafa Sarıgül'ün konuşmalarıyla devam etti. Açılışa Kazım Karabekir ailesi, Osmanoğulları, Ali Fuat Cebesoy ailesi gibi köklü ailelerin yanı sıra Semahat Arsel, Mustafa Sarıgül, Oktay Ekşi, Müjdat Gezen, Doğan Hızlan, Taha Akyol gibi cemiyet, siyaset, sanat ve basının önemli simaları katıldı. Davete özel hazırlanan mönüde, Lozan müzakereleri sırasında verilen resepsiyonların ikramlarından esinlenildi.

Sergi alanı, uzun ve tartışmalı toplantılara sahne olan Lozan Konferansı'nın ortamını simgesel olarak yansıtacak şekilde, birbirine

eklenmiş 18 masanın oluşturduğu dev bir masa olarak kurgulandı. İnönü Vakfı'nın arşivlerindeki belge ve fotoğrafların dokunmatik ekranlar yoluyla ziyaretçilerle buluştuğu sergide, daha önceki sergilerde de olduğu gibi çocuklar için özel tasarlanmış bir bölüm mevcut. Genel sergi tasarımıyla uyumlu dokunmatik ekran masaları ve duvar panolarının bulunduğu bu bölümde, "Zamanda Yolculuk" başlıklı özel hazırlanmış üç bilgisayar oyunu da bulunuyor. Bu bölümde ayrıca, yine çocuklar için hazırlanmış Lozan Barış Antlaşması konulu 10 dakikalık bir çizgi film animasyon yer alıyor.

Atatürk ve İsmet İnönü'nün hayatlarının kronolojisi, yazışmalar, telgraflar, fotoğraflar hatta kamera görüntülerinin yer aldığı, gazete ve dergi kapakları, mühürler, madalyalar, nişanlar, imzalanan antlaşmalar, resmi yazışmalar ve müzakerelere ait birçok belgenin yer aldığı Lozan'dan Cumhuriyet'e İsmet İnönü Sergisi, bu konuda bugüne kadar yapılmış en kapsamlı sergi.

Lozan'dan Cumhuriyet'e İsmet İnönü Sergisi'nin FMV Galerİ Işık'tan sonra İstanbul'daki ikinci durağı 15 Ekim-14 Aralık tarihleri arasında Hisar Okulları (Göktürk), üçüncü durağı ise 25 Aralık-25 Ocak tarihleri arasında Caddebostan Kültür Merkezi (Kadıköy) olacak.

“Derin Bir Gerçekliğe Doğru Yolculuk”

BALİEM VADİSİ

Yasin Turaner

Kendilerine özgü yaşantılarını, geleneklerini çağdaş dünyadan uzakta sürdürebilen topluluklara ve ulaşılması ciddi çabalar gerektiren bakir coğrafyalara yolculuk; benim gibi, macera ruhunu her zaman içinde hisseden ve yaşatan gezginlerin hayali olmuştur. Papua Adası'nda bulunan ve aynı zamanda “Beklenilmeyenler Ülkesi” olarak da bilinen “Baliem Vadisi” de, tüm bu özellikleri içinde barındıran birçok ilkel kabileye ev sahipliği yapmaktadır. Seyahat kitaplarında Baliem Vadisi için, gezginlerin “hac” yeri denir... Gezmek bir yaşam biçimiye, bu topraklara yapılan yolculuk da gezginler için hacı olmak demektir.

Tekfen İnşaat bünyesinde Suudi Arabistan İş 336 projesinde IT Sorumlusu olarak çalışan Yasin Turaner, boş zamanlarının tamamını yollarda dünyayı keşfederek geçiriyor. Turaner son olarak gittiği Papua Adası'nda, ataları yamyam olan Dani ve Lani Kabilelerinin yaşadığı Baliem Vadisi'ni boydan boya kat etti.

■ Baliem Vadisi'ndeki, karayolu ulaşımı olmayan Wamena şehrini ve yakınında bulunan kabile köylerini ziyaret eden bazı belgesel yapımcıları ve sınırlı sayıda gezginlerin aksine, işin macera boyutunu artırarak ve biraz da risk alarak, vadinin derinliklerinde, çoğu sarp dağ yamaçlarına yerleşmiş, şehir 3-4 gün yürüyüş mesafesi uzaklığındaki iki farklı kabilenin Dani ve Lani gibi birçok köyünü yakın geçmişte ziyaret etme fırsatı buldum. Endonezya hükümeti, ataları yamyam

olan bu kabilelerin bulunduğu bölgeyi ziyaret eden yabancıların güvenliğini sağlayamadığı için, seyahat öncesi, Papua Eyaleti'nin başkenti Jayapura'da bulunan polis merkezinden "surat jalan" yani, seyahat izin belgesi alınması gerekiyor.

Ekibimde bulunan, Sadara projesinden arkadaşım Fatih, bir yerel rehber ve sekiz hamalla birlikte, dünyanın belki de en zorlu, her anı ölümlle burun buruna geçen ve hayat boyu

hafızamdan silinmeyecek bir serüven yaşadım... Nehir üzerinde eski tahta köprülerin bulunduğu, etrafı uçurumlarla çevrili, dar, çamurlu patikalarda düşe kalka ilerlediğim, nefesimin kesildiğini hissettiğim inişler ve tırmanışları kapsayan bu zorlu trekking, günde ortalama 8 saatlik bir yürüyüşle tam 9 gün sürdü. Geceleri ormanda çadır kurup uyudum, hamalların yanında taşıdığı mutfak ekipmanları ile yapılan sebze, tatlı patates ve önceden aldığım protein çikolatalarını ye-

Dani ve Lani Kabilelerinin yaşadığı Baliem Vadisi, Papua Adası'nın Endonezya'ya bağlı kısmının orta kesimindeki dağlık bölgede yer alıyor. "Büyük Vadi" olarak da adlandırılan Baliem Vadisi, yaklaşık 80 km uzunluğu ve 20 km genişliğiyle geniş bir alanı kaplıyor. Vadinin en büyük yerleşimi Wamena kenti. Bu kentle birlikte vadi boyunca yaklaşık 200 bin kişi yaşıyor.

dim. Temiz su bulma konusunda ise büyük sıkıntılar yaşadım. Sabahları kaynatarak matarama doldurduğum 1 litrelik nehir suyu ile gün boyu idare etmek zorunda kalıyordum. Susuzluğa dayanamayıp, domuzlarla beraber nehirde su içtiğim anlar da oldu!..

Fakat benim için Dani bölgesine girmek, derin bir gerçekliğe doğru yolculuk gibiydi; daha önce gördüğüm hiçbir yere benzemiyordu. Ataları yamyam olan Dani ve Lani halkları, 250 bine yaklaşan nüfusları ile Baliem Vadisi'nin iç kısımlarında dağınık şekilde yaşıyorlar. Bambu ağacı ve saz kullanılarak yapılmış barakalar oval tasarımlı olarak düzenlenmiş ve hiçbir şekilde elektrik, tuvalet, mobilya gibi modern özelliklere sahip değil. Köyler; erkeklerin ve kadınların ayrı ayrı kaldıkları barınakların yanı sıra, aşçı barınakları ve Danilerin yaşamlarında merkezi bir rol oynayan domuz barınaklarından oluşuyor. Evli erkekler cinsel birliktelik yaşamak istediğinde, belli bir süreliğine eşlerinin yanına gidiyorlar. Çocuk doğuran kadınların daha iyi süt verebilmeleri için, ilk 3 yıl eşleriyle beraber olmaları yasaklanmış.

Kabilelerde kullanılan araç ve silahlar, ahşap, taş, kemik, kök ve bambu kullanılarak yapılıyor. Erkekler, cinsel organlarının üzerine taktıkları "koteka" (su kabağından yapılmış kılıf) dışında başka hiçbir şey giymiyorlar. Tütün ve değerli eşyalar da koteka içinde muhafaza ediliyor. Her kabile farklı koteka stilini yaratmak için, değişik türde kabak yetiştiriyor. Bu kabaklar sadece erkekler tarafından yetiştirilip, toplanıyor. Dani Kabilesi uzun ve ince, Lani Kabilesi ise orta boyda, geniş top gibi bir kabak kullanıyor. Kadınlar geleneksel olarak sadece kısa bir etek giyip, sırtlarını örtecek şekilde bambu sazlarından dokunmuş bir çanta kullanıyorlar.

Vadide çok fazla av hayvanı olmadığı için, avcılık pek yaygın değil. Kabilelerin temel geçim kaynağı ise çiftçilik. Gün boyu, 70 çeşit tatlı patatesin ve birkaç farklı sebze çeşidinin yetiştirdiği bahçeleriyle uğraşıyorlar. Tek proteini kaynağı olan domuzlar, aynı zamanda kabile kültüründe bir statü sembolü ve serveti tanımlayan önemli bir araç. Bir erkek için ne kadar domuz, o kadar zenginlik ve o kadar kadın anlamına geliyor.

Sayıları 250 bine yaklaşan Dani ve Lani halkları, Baliem Vadisi'nin iç kısımlarında yaşıyor ve zor bir coğrafyada çiftçilik yaparak geçimlerini sağlıyor.

DOMUZ FESTİVALİ

Domuzların sadece düğün ve ölüm gibi törenlerde kurban edildiği söylense de, en az iki haftada bir, et tüketilmesini sağlamak için domuz festivalleri yapılıyor. Bu festivallerde erkekler genellikle burunlarına domuz dişleri takıp, domuz yağı, is, kil ve çamur ile vücutlarına desenler yapıyorlar.

Çeşitli dans ve ritüellerle birlikte gerçekleşen festivalin ilk aşamasında, domuza saygı gereği, ok ile kalbinden vurarak öldürüyorlar. Sonrasında ise bir pişirme çukuru kazılıyor ve yeşilliklerle kaplanıyor. Sürtünme yoluyla ilkelce yakılan ateş, ok ve yayla vurulmuş domuzu pişirmek için kullanılan ısıtma taşını ve ahşap bir kazığı yakıyor. Kılırları yakılarak derisi temizlenen domuz, bambudan yapılmış bir bıçak yardımıyla tüm iç organları çıkartılarak temizleniyor. Sonrasında pişirme işlemi başlıyor. Isının sabit tutulması ve yemeğe daha fazla tat vermesi için, önceden kazılan çukurun ilk katmanı kamış otu veya

özel akasya yapraklarıyla (yerel dilde "Pabika") dolduruluyor ve ikinci yaprak katmanıyla kaplanarak buraya da tatlı patatesler ile sıcak taşlar yerleştiriliyor; tüm tatlı patatesler çukuru dolduruncaya kadar bu işlem tekrarlanıyor. Bunların üzerine bir kat da tatlı patates yaprağı ekleniyor. En üste ise domuz yerleştirilip,tekrar yaprak ve sıcak taş konuluyor. Son işlem olarak da, tüm yiyeceklerin üstü kalın kamış otuyla kapatılarak iyice pişmesi sağlanıyor.

Pişirme süresi içerideki tatlı patateslerin boyutuna ve miktarına göre 1 ila 1,5 saat sürüyor. Festival hazır olduğunda ayrı gruplar halinde kadınlar sakatat, tatlı patates ve yeşillikleri yerken, erkekler çoğunlukla et yiyorlar. Asırlık National Geographic sayfalarının arasında yürüyormuş gibi hissettiğim bu festival yaklaşık 6 saat sürüyor.

Fotoğrafçılar ve belgeselciler, Papua'da bulunan kabilelerde yaşanan deneyimlerin sözcüklerle anlatılamayacağını söylüyorlar. Bu coğrafyayı mutlaka kendi gözlerinizle görmemiz lazım!..

Baliem Vadisi, Batı dünyası tarafından ilk kez 1938 yılında, adada bilimsel araştırmalar yapan Amerikalı zoolog Richard Archbold tarafından keşfedildi. Bu keşiften sonra bölge hakkında birçok belgesel yapıldı. Günümüzde vadiye yaşayan halkın dış dünyayla sınırlı da olsa iletişimi mevcut.

“Özgür Çocuk”tan devri âlem

İçimizden biri Yasin Turaner, gerçek bir seyahat tutkunu. Arkadaşlarının “Özgür Çocuk” adını taktığı Turaner, bugüne kadar 5 kıtada 54 ülkeye gitmiş. Yol nereye giderse oraya yönelerek, dünyanın en ücra köşelerinde bilinmezlere seyahat eden bu maceracı arkadaşımız, bugüne kadar yaptıklarını ve gelecekle ilgili planlarını bizlerle paylaştı.

Yeni seyahatlerini de bizlerle paylaşman ümidiyle, yolun açık olsun Yasin...

Bu seyahat tutkusu nasıl başladı?

Yeni yerler keşfetme tutkusu ve maceracı ruhum çocukluk yıllarımda da vardı. Ayrıca çok hayalperesttim. Daha 6-7 yaşlarında iken, bazen yalnız, bazen de yanıma bir arkadaşımı alarak, belediye otobüsüne biner ve İstanbul’un bir ucundan öbür ucuna seyahat ederdim. Ufak bir çocuk için son derece tehlikeli olan bu günübürlük gezilerimde, İstanbul’un en ücra semtlerdeki mahallelere gider ve sanki farklı bir dünyaya gelmişçesine sokak sokak dolaşırdım. Çocukluğumda, babamın ve komşularımızın günleri beni aramakla geçirdi. Hiç unutmam, 9 yaşında Afyon’a gitmek için yola çıktığımda, babam son anda Esenler otogarında yakalamıştı beni!

Bu şekilde başlayan hayat yolculuğum, 16 yaşında bir okul arkadaşımınla çıktığım Ayvalık tatilinde yön değiştirdi. Tatilde Slovakyalı bir kızla tanıştım ve sonrasında mektuplaşmaya başladık. 18 yaşına girip reşit olunca ilk işim pasaport çıkartıp Slovakya’ya gitmek oldu. Tüm arkadaşlarım, askere uğurlar gibi, sloganlar eşliğinde kucaklarında taşıdılar beni havalimanına. İlk yurtdışı seyahatimin ardından kısa bir süre sonra, 950 dolar bütçeyle, karayolundan 52 gün sürecek bir Hindistan yolculuğuna çıktım. Ve sonrasında seyahatler ardı ardına birbirini takip etti. Kendi maceramı yaşamak adına, gittiğim hiçbir ülkeyi önceden araştırmadım, planlar yapmadım, o ülkelere giden insanlardan bilgi almadım. Her şeyi yollar öğretti bana! Su akar yolunu bulur derler ya, benimki de biraz öyle oldu...

Bugüne kadar nerelere gittiniz?

18 yaşından beri dünyayı dolaşıyorum ve özellikle üçüncü dünya ülkelerine özel macera turları düzenliyorum. Bugüne kadar 5 kıtada 54 ülkeye gittim. Bu ülkelere, Kamboçya, Laos, Tayland gibi 16

kez gittiğim ülkeler de oldu; Bahreyn, Kuveyt gibi günübürlük gidip geldiklerim de. Buna ilave olarak askerlik görevimi yaptığım ve en çok görmek istediğim üç ülkeden biri olan Afganistan’ı da belirtmek isterim. Diğer iki ülke ise Arabistan ve Kuzey Kore idi. Çalıştığım proje sayesinde Arabistan’ın da birçok bölgesini gezme fırsatı buldum. Kuzey Kore’ye ise önümüzdeki yıl içinde gitmeyi planlıyorum.

Seyahatlerinizi yayımlıyor musunuz?

Gezi yazılarım *Hürriyet* gazetesi seyahat eki ve *Voyager* dergisinde yayımlanıyor. Ayrıca yazılarımdan bir tanesi, *Voyager* dergisinin yıllık olarak çıkarttığı ve en iyi 23 gezi yazısının seçildiği “Türk Gezginler Dünyayı Dolaşıyor” adlı kitapta yayımlandı.

Gelecek planları içinde neler var?

Önümüzdeki yaz ABD’de “Route 66” gezisi yapacağım. Gezinin orijinali Chicago-Los Angeles arası ve yaklaşık 4.000 km. Fakat ben New York’tan başlayıp Los Angeles’a gitmeyi ve oradan güney sahil yolunu takip ederek tekrar New York’a ulaşmayı hedefliyorum. Meksika’yı da kapsayacak olan bu yolculuğum yaklaşık 12.000 km ve 1,5 ay sürecek.

Ayrıca Afrika kıtasındaki 54 ülkeyi (Somali, Cibuti, Çad, Cezayir ve Sudan dahil) yalnız olarak, baştan sona karayoluyla dolaşacağım. Papua Adası’nda şu anda binlerce kilometrekare balta girmemiş orman ve bu ormanın derinliklerinde keşfedilmeyi bekleyen birçok kabile var. Bu adaya yaptığım son seyahatimde tanıştığım Dani ve Lani kabilelerinden birkaç yerel rehber arkadaşımınla bu ormanlara yaklaşık 2 ay sürecek bir gezi yapmayı ve yeni kabileler keşfetmeyi umuyoruz. Uzun vadeli planlarıma gelince, dünya üzerinde yaklaşık 206 ülke var. 15 yıl içinde bunların tamamını görmeyi planlıyorum.

Samsun'a çıkarma yaptık

ESRA TÜZGİRAY KILIÇ

28. sayımızda, Tekfen'in tarihindeki en büyük yatırımına imza atan Toros Tarım'ın yeni projesi için Samsun'a çıkarma yaptık. Bu ilk ziyaretimizde, Tekfen İnşaat tarafından yapılmaya devam eden projenin ekibiyle buluştuk. Samsun dönüşünde, "Aşkolsun, şantiyeye kadar geldiler de fabrikaya uğramadılar!" sözleri kulağımıza geldi. Kimse üzülmesin, herkese sıra gelecek.

Dediğimiz gibi, bu projenin önemli bir özelliği var. İşveren Toros Tarım, projeyi yapan ise Tekfen İnşaat. 2012 yılında başlayan bu yatırım sayesinde Toros Tarım, gübrenin en önemli maddelerinden biri olan ve dışarıdan temin etmek zorunda olduğu sülfürik asidi kendisi üretecek.

Bu proje kapsamında yeni bir sülfürik asit tesisi yapılıyor; var olan fosforik asit tesisi yenileniyor, NPK tesisi ise iyileştiriliyor. Ancak bu projenin başka bir özelliği daha var: kendi elektriğini kendisinin üretmesi. Nasıl mı oluyor? Dolu dolu olan bu projeyi anlatmaları için, sizleri işin mutfağındakilerle baş başa bırakıyorum.

■ ÜNAL ALKAN (PROJE MÜDÜRÜ)

“Bu kapsamda ilk EPC projesi”

Ünal Alkan, Tekfen’de çalışmaya ilk olarak 1985 senesinde, Cumaovası, Dalaman Havaalanı Zayıf Akım İşleri Proje Müdürü olarak başlamış. Alkan, o dönemde Tekfen İnşaat’ın Genel Müdürü olan Ömer Sunman’ı rahmetle anmadan geçmiyor. Daha sonra Edirne-Ankara Demiryolu Sinyalizasyon projesinde yine aynı görevi üstlenen Alkan, bugüne kadar Kazakistan, Suudi Arabistan ve Katar’da çeşitli projelerde bulunmuş:

Samsun, her türlü imkânı olan güzel bir şehir. Ben de ilk defa bu projeye geldim Samsun’a. Burası rahat yaşanabilecek bir yer. Zaten eşim de burada benimle. Birçok yurtdışı tecrübesinden sonra, sosyal yaşam olarak her türlü imkânı bulabildiğiniz Samsun gibi bir şehirde çok rahat ediyorsunuz.

Katar’daki işimizi bitirdikten sonra, Eylül 2012’de buradaki işimize başladık. Bu proje, Tekfen İnşaat’ın mühendislik, tedarik ve yapım işlerini bir arada üstlendiği önemli bir proje. Bu kapsamda bir EPC projesi daha önce yapmadık. Bir bütün olarak bu proje Tekfen bünyesinde bir ilktir, onun için de önemlidir. Mühendislik işlerine ek olarak malzeme teminini ve her zaman yaptığımız yapım işlerini birlikte yürütüyoruz. Sülfürik asit ve fosforik asit için bir İtalyan firmasıyla, NPK için de bir İspanyol firmasıyla çalışıyoruz. Temel proses dizaynını ve ana ekipmanları onlardan alıyoruz, detay mühendisliğini ise Tekfen Mühendislik yapıyor. Malzeme teminini de, Türkiye’den veya yurtdışından direkt biz sağlıyoruz.

Proje Toros Tarım’ın yatırımı. Samsun’daki bu fabrika, özelleştirme kapsamında 2005 yılında Toros Tarım tarafından satın alınmış. Tabii 1960’ların, 1970’lerin teknolojisiyle kurulmuş bir fabrika. Kısım kısım iyileştirmeler yapılmış ve 2012 senesine kadar o teknolojiyle üretim yapılmaya devam edilmiş. 2012 senesinde ise bu yatırımı karar verilmiş. Sülfürik asit, gübrenin ana hammaddelerinden biri. Onun dışında gübrenin yapımı için gerekli olan fosforik asit var. Bu fabrikanın fosforik asit üreten bir bölümü de mevcut. Sülfürik asit, fosforik asit ve amonyak gazı olduğunda, gübre üretimi yapılabilir.

“Bu tesis kendi elektriğini üretiyor”

Eski teknolojiyle yapılan üretim, “katı üretim”. Yeni teknolojiyle üretime ise “sıvı üretim” deniyor. Yatırımın toplam bedeli, 300 milyon dolar. Bu yatırım dahilinde yeni bir sülfürik asit tesisi kuruyoruz, mevcut fosforik asit tesisini yeniliyoruz ve NPK tesisini de iyileştiriyoruz.

Eskiden sülfürik asit, piritin yakılması sonucunda ortaya çıkan kükürt dioksit gazının kimyasal reaksiyonu ile elde ediliyordu. Günlük üretimi düşük, çevre ve üretim problemi yüksek olan bu eski teknolojiye daha sonra vazgeçilmiş. Onun yerine dışarıdan sülfürik asit satın alınmaya başlanmış. Yeni yatırımla artık sülfürik asit burada üretilecek. Fosforik asit ve NPK tesislerinin de yenilenmesiyle üretim daha verimli bir hale gelecek.

Bu prosesin en önemli parçalarından bir tanesi de, ana üretimin yanında elde edilen elektrik enerjisi. Sülfürik asit prosesi ekzotermik bir proses olduğu için ana üretimin yanında atık ısı ortaya çıkıyor. Adı atık, ama aslında atık olacak bir şey değil; hatırı sayılır bir enerji. O çıkan enerji değerlendirilerek, atık ısı kazanında buharla dönüştürülüyor, o buharla türbin çevriliyor, türbine bağlı olan jeneratörle de elektrik üretiliyor. Hatırı sayılır büyüklükte bir enerji üretimi. Sülfürik asit tesisi çalışmaya başladıktan sonra, normal operasyonda, 22-23 Megawatt enerji üretilecek. Bu 29 Megawatt’a kadar çıkabilecek. Bunun bir kısmı fabrikanın kendi iç ihtiyaçları için kullanılacak, geri kalanı ise şebekeye verilerek satılacak.

“Artık geri sayım başladı”

Eylül 2012’de yatırım başladı. Fiili olarak sahada çalışmaya Ocak 2013’te, proses kısmına ise Haziran 2013’te başladık. Projenin büyük bölümünü tamamladık, son çeyreğindeyiz. İşlerin 31 Aralık 2014’te tamamlanmasını öngörüyoruz. 2015 Ocak ayından itibaren işletmeye alma çalışmaları başlayacak. Öngördüğümüz süre üç aydır. Nisan ayından itibaren de tüm üniteler çalışmaya başlayacak. Şu an projede toplam 835 civarında kişi çalışıyor.

■ TUĞRUL MENTEŞOĞLU (KIDEMLİ YAPIM MÜDÜRÜ/ PROJE MÜDÜR YARDIMCISI)

“Vay canına!”

Tekfen’de yirmi senesini doldurmuş olan Tuğrul Menteşoğlu, TAG Otoyolu, İstanbul Olimpiyat Stadı gibi yurtiçi projelerinin yanı sıra Fas, Katar ve Arabistan’da da önemli projelerde görev almış. Fakat kendisi için en özel projenin, teklif aşamasından başlayarak büyük emek verdiği, Azerbaycan, Bakû’daki offshore platformları olduğunu anlatıyor:

CWP projesinde ilk defa Tekfen’in böyle bir işi yapması, ben de hakikaten unutulmaz hatıralar bıraktı. Tekfen’in üst yöneticileri şantiyeye geldiklerinde derlerdi ki, “Tekfen bu projeye kade me atladi.” Yabancılar bile geldiğinde, “Vay canına! Bu kadar büyük bir şeyi hayatımda ilk defa görüyorum,” diyorlardı. Tabii böyle bir projede benim de emeğimin geçmesi beni çok gururlandırıyor.

“Bütün hayalim...”

Tekfen, uzun senelerdir gübre fabrikası işlettiğine göre, artık gübre fabrikası kurabilmelidir diye düşünüyorum. Özellikle Samsun projesinde, mühendislik dahil bir iş yapmamız sevindirici bir olay. Fakat gene de yabancılara muhtacız. Konsept dizaynı için İtalyanlarla bir anlaşmamız var. Ancak konsept dizaynı haricinde gerekli tüm mühendisliği, Tekfen Mühendislik yapıyor. Ümidim şu ki, bu projeden sonra biz Tekfen olarak, başka

hiçbir şirkete muhtaç olmadan dünyanın herhangi bir yerinde buna benzer tesisler kurabilelim. Bütün hayalim bu.

Genel kapsamda biz bütün projeden sorumluyuz. Burada yeni sülfürik asit tesisi yapılıyor; fosforik asit tesisi yenileniyor ve NPK tesisi iyileştiriliyor. Üç ana kalemimiz var. Sülfürik asit tesisinin kapasitesi yılda 726 bin ton. Fosforik asit tesisinin kapasitesi ise senede 200 bin ton. Bu rakamlar %100 konsantrasyonlu üretim rakamları.

Sülfürik asidi Toros şu anda likit olarak gemilerle getiriyor ve depoluyor. Yeni tesisle birlikte bu ortadan kalkacak. Fabrika, kendi sülfürik asit ihtiyacını hammaddeden kendisi elde edecek. Mevcut NPK ünitesinde yaptığımız çalışmalar ise iyileştirme yönünde; orada bir kapasite artışı olmayacak.

“Türkiye’de iskele uzmanı şirketlere ihtiyaç var”

Şantiyemizde Tekfen SEÇ kurallarını başından sonuna kadar uyguluyoruz. Burada gerçekten taviz yoktur. SEÇ konusunda en hassas olduğumuz noktalardan biri iskele. Yurtdışında bu işi yapan uzman kuruluşlar var. Ben yurtdışı şantiyelerimizde şahsen bu kuruluşlardan çok şey öğrendim. Burada ise böyle uzman şirketler olmadığı için inşaatçı kendi iskelesini kendisi kuruyor. Bu konuda özellikle çok titiz davranıyoruz, en iyisini yaptırmak için. Bizler, yönetici olarak, bu konuda tecrübeli olduğumuz için doğrusunu yaptırıyoruz evet, ama her defasında yeni bir iskeleyle uğraşıyoruz. Halbuki iskele uzmanı kuruluşlar olsa, inşaat firmasına, “Sen iskeleyle uğraşmayacaksın, iskeleyi ben sana vereceğim,” diyebiliriz.

■ ERCÜMENT FUAT TORUL (KIDEMLİ PROJE KOORDİNATÖRÜ)

Büyük bir organizasyon

Ercüment Fuat Torul, Tekfen bünyesine 1977 yılında katıldığı ilk bir sene Tekfen İnşaat'ta çalışmış. 1980'de askerlik görevini tamamlayıp döndükten sonra Toros Tarım Ceyhan inşaatının son döneminde sahada ve daha sonra Toros Tarım bünyesinde çalışmaya başlamış. Yıllar içinde Toros'ta kıdemli genel müdür yardımcılığı ve birkaç şirketin yönetim kurulu üyeliği görevlerini üstlenmiş. 2006 yılında Tekfen İnşaat'a dönüş yapan Torul, gübre yatırımlarıyla ilgili çalışmaya başlamış. Toros tevsi projeleri, ikinci iskele ve terminal inşası tecrübelerinin ardından Suudi Arabistan'da Ma'aden Fosforik Asit Tesisi, Fas'ta devlet fosfat şirketi OCP'ye ait DAP gübre tesisi ve yine Fas'ta Samir CDU 4 projelerinde koordinatör olarak görev yapmış.

Toros Samsun Projesi'nde, Tekfen Mühendislik'le olan detay projelendirme konuları, yabancı ortaklarımızla olan projelendirme işleri ile teknik konulardaki tüm haberleşme ve koordinasyonun sağlanması, aynı zamanda Tekfen İnşaat'ın satın alma bölümünün yönlendirilmesi ve sahanın tüm proje işlerinin önceliklerine göre değerlendirilip, sahadaki işin zamanında ve doğru yapılabilmesi için gereken proje desteğinin verilmesi gibi görevleri yerine getiriyorum. Gübrenin üretiminde, inşaatın yapımında ve

şimdi de projenin yapımında çalışarak, tecrübelerimi aktarma ve genişletme fırsatı buluyorum.

EPC bazlı yürütülen bu proje, kimyevi gübre alanında bu detayda karşımıza çıkan ilk proje. Mühendisliğin yanında tedarikle ilgili yapılacak çalışmalar da bir EPC projenin içerisinde çok önemli yer tutuyor. Bu nedenle de çok teşkilatlı bir ekip gerekiyor. Eşanjör, kolonlar, büyük reaktörler gibi ekipmanları temin etmek için tamamı bu işlerde tecrübeli ekipler kurmak gerekiyor. Çünkü, pek çok mühendislik probleminin cevaplandırılması gerekiyor. Bu projede mesela, Tekfen İnşaat grubundaki tedarik ekibiyle birlikte, Tekfen Mühendislik'ten de destek olarak ortak bir çalışma yürüttük. Bunun dışında inşaat, zaten Tekfen'in uzmanlığı. Dolayısıyla, böyle bir elbirliğiyle projeyi başarılı bir şekilde yönettik.

“Bu yatırımların devamı gelmeli”

Şu anda Toros, Samsun tesisinde önemli bir yatırım gerçekleştiriyor. Toros'un daha da ileri gidebilmesinde rol oynayacak, üç ana tesisin birinde yapılan bir yatırımdan söz ediyoruz. Bana göre, Tekfen olarak bu gibi yatırımlara devam etmeliyiz. Ben bu yatırımın, Toros'un hem yurtiçinde hem yurtdışında, üretim tonajı ve pazarlama imkânları olarak daha yukarılara çıkmasında çok yarar sağlayacak bir yatırım olduğunu düşünüyorum.

■ AYŞE SÖNMEZ (PROJE KOORDİNATÖRÜ)

Çevreci bir proje

Ayşe Sönmez, 2005 yılında Tekfen-Gama ortaklığı sırasında Tekfen ailesiyle tanışmış ve 2008 yılında da Tekfen'e geçmiş. Bugüne kadar Gürcistan, Tataristan ve Katar projelerinde yer alan Sönmez, Toros Tarım yatırım projesinde koordinatörlük görevini üstleniyor:

Koordinatör, adı üstünde koordinasyonu sağlayıcı olup da, aslında projede nerede ihtiyaç varsa oraya destek veren kişi olarak özetlenebilir. Toros'la ilişkilerde, mühendislikte ve satın almada, ihtiyaç olan her yerde projeye destek oluyoruz. Ercüment (Torul) Bey'in tabii Toros geçmişi olduğu için, teknik olarak konuya çok hâkim. Dolayısıyla o daha çok mühendislik kanadına destek verirken, ben satın almanın bir kısmına, lojistik işlerine ve teknik ofise destek veriyorum. Genelde işin ticari tarafında ben varım, mühendislik tarafında da Ercüment Bey var. Ayrıca da, başka bir idare için çalışmaktansa, kendi grup şirketime çalışıyor olmak güzel bir şey.

Benim için projenin en güzel yanı, yapıp da başkasının eline bırakmayacak olmamız. Çevreci tarafı da benim çok hoşuma gidiyor. Çünkü mevcut fabrikanın hem daha sağlıklı çalışmasını,

hem modernleşmesini, bir de daha gelişmiş çevre standartlarına uygun şekilde üretim yapmasını sağlayacak bir proje gerçekleştiriyoruz. Sülfürik asit tesisinde ısı kazanım sisteminden enerji elde edilecek ve sonuçta Toros Tarım'a maddi olarak da yararı olacak bir yenilik.

“Kısa sürede çok büyük bir tesis”

Bu projenin özelliği, kısa sürede çok büyük bir tesis yapıyor olmamız. Normalde projelerde, dizayn aşaması tamamlandıktan sonra yapım işi başlar. Burada hem yapım, hem mühendislik aktivitesi devam ettiği için çok dinamik bir süreç var.

Sülfürik asit üretimi sırasında, kükürtün yanmasıyla bir enerji açığa çıkıyor. Aslında atık ısıyı değerlendirmek zorunda değilsiniz. Ama biz bu enerjiyi türbine vererek elektrik üreteceğiz. Türbin olmasa, açığa çıkan enerjiyi buhar olarak havaya verecektik. Yeni tesis hem fabrikanın buhar ihtiyacını karşılayacak, hem de elektrik enerjisi üretecek. Projenin çevreci yönünden bahsederken, bunu da kastediyorum. Sülfürik asit tesisi çalıştığı sürece, ne buhar ihtiyacı için, ne de elektrik ihtiyacı için ek enerji kullanmaya gerek kalacak. Fazla elektrik de dışarıya satılarak Toros'a ek bir getiri sağlayacak. Bu bakımdan hakikaten güzel bir proje.

■ YAVUZ KOCABAŞI (TEKNİK OFİS MÜDÜRÜ)

“Adeta Miami!”

Tekfen ailesinin 9 yıldır üyesi olan Yavuz Kocabaşı, Samsun Toros Tarım İşletmesi Yatırım Projesi'nden önce Suudi Arabistan'da iki, Fas'ta da bir projede çalışmış. Aslen Eskişehirli olan, ancak küçük yaştan itibaren hayatının büyük bölümünü İstanbul ve İzmir'de geçiren Kocabaşı, yurtdışı projelerinden sonra Samsun'da çalışmanın kendisi için farklı bir deneyim olduğunu anlatıyor:

Suudi Arabistan'a ilk gittiğimde sudan çıkmış balık gibi olmuştum. Sıcak, güneş, toz... Çiçek yok, ağaç yok, hiçbir şey yok. Ama altı yıl çalıştım orada.

Aslında her ülkenin kendine has ilginç yönleri var. Fas'ta mesela, at arabası taksiler vardı. Kadınlar, çoluk çocuk o kadar alışmışlar ki, zıplayıp oturuveriyorlar arabaya. Çarşıya pazara at arabasıyla gidiyorlar. Eşeklerin taşımacılıkta hâlâ bir numara olduğu ender ülkelerden biridir Fas. İnsanlar fakir, ama mutlular.

Samsun ise Karadeniz'in güzel şehirlerinden biri. Atakum tarafı özellikle, sahil yolunun da yapılmasıyla oldukça gelişmiş. Bazı yerlerde kumsal kalmamış ama sahili güzel. Fas'tan sonra burası adeta Miami gibi geldi bana. Paten kayanlar, motosikletle gezenler... Restoranlar, cafeler... Eşim de burada benimle yaşıyor.

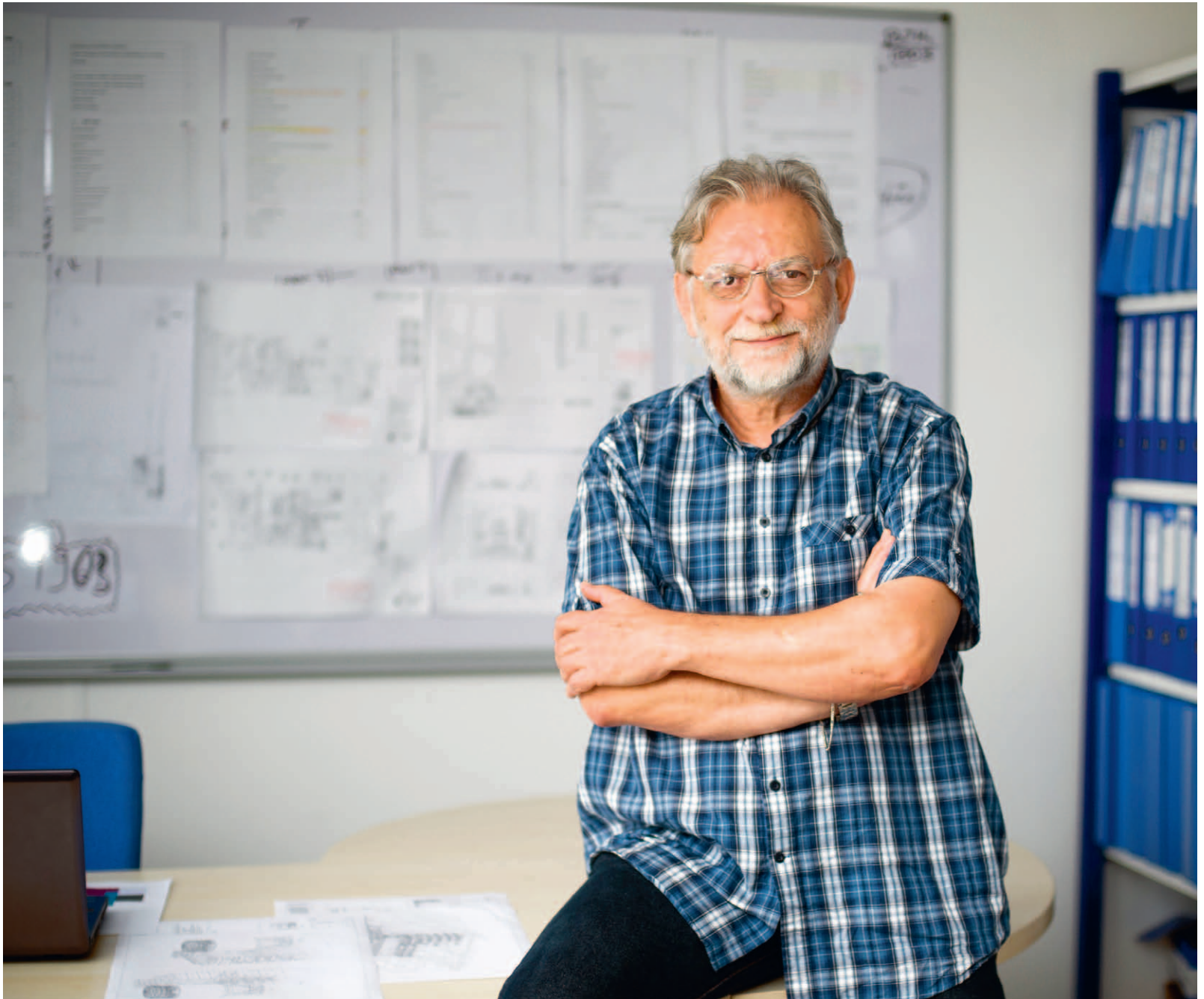
Projenin “Bilgi Deposu”

Teknik Ofis, projenin bilgi deposudur. Doküman depolamasının haricinde, çeşitli yerlerden alınan bilgilerin tablolara dökülmesi, raporlanması ve bunların günlük, haftalık, aylık takiplerinden sorumludur. Dolayısıyla gayet dikkatli ve hataya izin vermeden çalışılması gerekiyor. Teklif sırasında ne öngörülmüş, ne kadar gerçekleşmiş, bunu takip ediyoruz. Projenin başında bir teklif bütçesi hazırlanıyor. Biz de o bütçeyi referans alıp kontrol ve takibini sağlıyoruz.

Normalde projelerde bir sınır (limit of supply) vardır ya da işin kapsamı bellidir. O kapsam dışına pek çıkmaz. Bu proje ise biraz farklı ilerliyor. Proje başladıktan sonra da birçok ilaveler oldu. Yani değişken bir kapsamı var. Ama sonuna geldik sayılır artık.

“EPC, senkronizasyon gerektiriyor”

Bu proje, çok güzel bir proje. Ciddi bir yatırım, oldukça da kârlı olacak. Böylesi bir yatırıma karar verenlere teşekkür etmek lazım. Tekfen geçmişte genellikle yapım işleriyle ilgilenmiş. EPC projeler daha küçük çaplıymış Samsun projesine kadar. Burada bir taraftan mühendislik işleri yürürken, bir yandan da satın alma ve yapım işleri paralel gidiyor. Bunları iyi senkronize etmek gerekiyor. Örneğin, başta planlamayı yaparken bir malzemeyi beş ayda alacağınızı düşünüyorsunuz, ama daha uzun sürebiliyor. Bu nedenle işlerin aksamaması için iyi planlama ve koordinasyon şart.

■ CAN MERT ÇATALOĞLU (İŞYERİ HEKİMİ)

“Hayalimdeki çalışma ortamını buldum”

Daha önce çeşitli kurumlar bünyesinde işyeri hekimliği yapan Can Mert Çataloğlu, henüz Tekfen bünyesine katıldığı kısa bir süre olması rağmen, ideal bir çalışma ortamıyla karşılaştığını anlatıyor:

Daha çok yeni başladım Tekfen’de çalışmaya aslında. Fakat hayalimdeki çalışma ortamını buldum burada. Ben fabrika ortamlarını, sistemin oturduğu ortamları çok severim. Daha önce çalıştığım yerler daha farklıydı. Tekfen’i tanıdıkça hayranlığım da artıyor açıkçası. Şöyle bir baktığımız zaman, birincisi, klasik özel sektör mantığı hâkim değil. Tekfen kendi çalışanına sahip çıkıyor. Daha önce Katar’da, Suudi Arabistan’da, Azerbaycan’da çalışanlar gelip burada çalışıyorlar şimdi. Bu, sahiplenmeyi gösterir.

Özellikle kendi alanımda, iş güvenliği alanında müthiş bir sahiplenme ve titizlik var. Bu alandaki en büyük sıkıntı, işverenin sizin arkanızda durmamasıdır. Burada öyle bir şey söz konusu değil. Yapılabilecek her şey fazlasıyla yapılıyor. Maddi olanaksızlıklar asla önünüze bahane olarak sürülüyor. Bu benim için çok önemliydi. Çünkü üzerinizde ciddi bir sorumluluk var ve işveren yanınızda olmadığında çalışma şartlarınız oldukça zorlaşıyor. Yanınızda olduğunda ise çok daha rahat bir şekilde sisteminizi kurup yürütebiliyorsunuz. Bu sayede de kaza oranını, hastalık oranını en aza indirebiliyorsunuz.

İşçi sağlığını ve iş hijyenini ilgilendiren her konuyla birebir muhatap oluyoruz. Yemekhanelerin hijyen ve sağlık kontrollerinden, tuvaletlerin denetimine kadar çok geniş bir yelpaze çalışma alanımıza giriyor. Denetimde gördüklerimizi ilgili kişilere

tavsiye niteliğinde yansıtıyoruz. Saha çalışmalarında mümkün olduğu kadar iş güvenliği uzmanı arkadaşlarımızla birlikte hareket ediyoruz. Her taşeronla aynı aynı ilkyardım eğitimleri yapılıyor; sonrasında ilkyardım tatbikatları, mümkün olduğunca gerçekte yaşanabilecek senaryolara yakın bir şekilde gerçekleştiriliyor. İşte Tekfen’in güzelliği buralarda ortaya çıkıyor. Benim tavsiye niteliğinde sunduğum öneriler fazlasıyla ciddiye alınıp, eldeki tüm imkânlarla gereken yapılıyor.

Ben mutlaka haftada bir veya iki defa sahaya dolaşırım. Benim için çok önemlidir, çünkü işçinin çalıştığı ortamı bilmek zorundayım. Biri benim karşıma gelip de şu şu birimde çalıştığını söylediğinde, ben, “O nedir acaba?” diye düşünmek istemiyorum. İşçinin hangi şartlarda çalıştığını bileceğim ki çalışabilir, çalışamaz veya ancak şu şartlarda çalışabilir diyebileyim. Ayrıca projeyi tanıyınca, sahada gelişebilecek ekstra durumlarla ilgili bir öngörünüz de oluyor. Nerede yüksekten düşme tehlikesi olabilir, nerede gaz tehlikesi olabilir, nerede kapalı ortam tehlikesi olabilir, az çok anlayabiliyorsunuz.

“Bir doktorun isteyebileceği her şey var burada”

Çalışanlar bizde işe başlamadan önce hastaneye yönlendirilirler. Orada bazı tahliller, testler yapılır. Bir kısmı orada doktor tarafından yorumlanır. Daha sonra tüm bu raporlar, kişiyle birlikte benim karşıma gelir. “İşe Giriş Periyodik Muayene Formu”muz var. Bu doldurulur ve kişi böyle başlar işe. Samsun tesisinde minik bir kliniğimiz var diyebilirim. İçinde tüm acil müdahale olanaklarımız mevcut. Gerektiğinde, yaşamsal fonksiyonları duran bir hastaya dahi müdahale edebilecek ekipmana sahibim burada. Ayrıca ambulansımız da mevcut. Birinin hastaneye gitmesi gerekiyorsa, anında hastaneye götürülüyor.

■ İLKER GENÇ (MEKANİK İŞLER GRUP ŞEFİ)

İngiliz, Fransız, Alman, Türk bir araya gelirse...

İlker Genç, Tekfen'de ilk olarak kaynak inspektörü olarak çalışmaya başlamış. Azerbaycan'da ve sonra Suudi Arabistan'da kısım şefliği yapan Genç, dört aydır bulunduğu Samsun Toros Tarım Projesi'nde Mekanik İşler Grup Şefi olarak görev yapıyor:

Eşim, Tekfen'in Samsun'da projesi olduğunu duyunca, "Neden başvuruyorsun?" dedi. Ben başta, "Kabul etmezler," dedim. Yine de eşim Fatsalı olduğu için şansımı denemek istedim. Ünal (Alkan) Bey de, "Sen zaten bizim çocuğumuzsun, gel," dedi. "Tamam, ne zaman?" dedim, "Yarın gel," dedi. O gün gidip gerekli evrakları tamamladım, iki gün içinde de işbaşı yaptım. Ailem çok mutlu oldu tabii. Çünkü neredeyse 12 senedir Türkiye'de hiç çalışmamıştım.

Bizim bu projede 55 farklı alt yüklenici var. Bu 55 alt yüklenici, istediğimiz ekipmanları bize dünyanın her yerinden ulaştırıyor. Hepsi de daha önce aynı işi yapmış, uzmanlık kazanmış firmalar. Ekipmanlar buraya geldiğinde, montaj işlerini yürüten, uzmanlık alanları farklı 25 Türk alt yüklenici var. Dolayısıyla birinci odada iki İngiliz, yan odada iki Fransız, sonraki odada bir Alman, daha sonrakinde de Türkler oturuyor ve fıkra gibi bir manzara ortaya çıkıyor. Bunların hepsi de aynı tesisin mükemmel olması için birlikte çalışıyorlar.

Biz, büyük bir sülfürik asit tesisi inşa ediyoruz. Yılda 726 bin ton; çok yüksek bir kapasite. Bunun dizaynını İngilizler yapmış, ekipmanını İtalyanlar sağlıyor, kaplama ve izolasyon işlerini Almanlar yapıyor, tüm bu disiplinleri buluşturma işini de Tekfen İnşaat üstlenip Toros Tarım'a rapor veriyor. Tabii bu kadar çok kültürlü çalışmanın bazı zorlukları da var. Fakat yabancı ekipler elde ettiğimiz başarıları gördükçe, bize daha fazla saygı duyuyorlar. Bir de Tekfen'in uluslararası piyasada çok daha büyük firmalarla ortak çalışıyor olması, onların gözünde Tekfen'i farklı bir yere taşıyor.

"Bu şirketteki şey, parayla alınacak bir şey değil"

Levent Kafkaslı Bey, 8 sene önce çalıştığım Azerbaycan'da proje müdürümüzdü. Bayramlaşırken bana kontör vermişti de eşimi aramıştım. 8 sene sonra burada, toplantı odasında karşılaştık. Gene, "Kontör?" dedim, güldü. Tekfen'de anlatılması çok zor bir sevgi bağı var. Bir devamlılık var aslında burada. Sevgi saygının her firmada bu kadar bulunacağını zannetmiyorum. Parayla da alınacak bir şey değil bu duygu. O kızmışsa, ağabeyimiz kızmış gibi hissediyoruz. Zorumuza gitmiyor. "Canı sıkındır," diyor, geçiyoruz. Geçen bir toplantıda dedi ki, "Metal yorgunluğu olduğu gibi insan yorgunluğu da olur." Çok haklı. Bu ilgi, sevgi, tolerans bize de geçiyor tabii ki; bizden de çalışanlarımıza geçiyor.

■ FAHRİ YILDIZ (İDARİ İŞLER ŞEFİ)

“Askerken şantiyeci olmayı kafama koymuştum”

Fahri Yıldız, şantiye hayatıyla ilk kez jandarma karakol komutanı olarak görev yaptığı Atatürk Barajı'nda tanışmış. Askerlikten emekli olduktan sonra 2004 yılında Tekfen'de göreve başlayan Fahri Yıldız, bugüne kadar Kazakistan, Suudi Arabistan ve Katar şantiyelerinde bulunmuş:

Askerliğin, şantiye hayatında bana getirdiği artıları olduğu gibi, benim sonradan Tekfen'de öğrendiğim şeyler de oldu. Atatürk Barajı'nda jandarma karakol komutanıydım. Şantiyecilerle birlikte yaptık bu işi. Biz dış ve iç güvenliğini sağladık, şantiyeciler de barajı yaptılar. Orada ben, bir işe başlayıp başarıyla bitirmenin heyecanını yaşadım. Çalışanların da heyecanına tanık oldum. O zaman karar verdim ki bir gün ben de bu işi yapacağım.

Tekfen olarak Suudi Arabistan ve Katar'da, dünyaca ünlü ve müteahhitlik konusunda ön sıralarda olan firmalarla yan yana çalıştık. Onların çalışanları sefertasında öğle yemeğini taşıırken, biz Tekfen olarak rafineri içerisine yemekhane kurup, çalışanlarımızın sıcak yemek yemesini sağladık. Kamp yemekhanesinde Türk, Pakistan, Hint, Filipin gibi farklı mutfakları barındırdık ve

farklı ülkelerden, farklı kültürlerden gelip şantiyelerimizde çalışan arkadaşlarımızın damak tadına uygun lezzetler sunduk. Ortadoğu ülkelerine dışarıdan gelen işçilerin önceliğinin Tekfen'de çalışabilmek olduğunu gördük ve gurur duyduk.

“Battaniyelerinizi sıkıca örtüp bekleyin”

Emeklilikten sonra ilk şantiye deneyimim Kazakistan'da oldu. İklim olarak zor bir ülke, ama farklı bir kültür, farklı bir ortamda olmak çok güzel gelmişti bana. İlk işim olduğu için de, orada mutlaka çok iyi başlamam gerektiğini biliyordum. Bununla birlikte iklimi yadırgamadım, ülkeyi yadırgamadım. Kazakistan'ın soğuk ikliminin avantajları da vardı. Mesela, hiç hasta olmadık orada.

Bir gün kalorifer sistemimiz arıza yaptı. Hava -35°C civarındaydı. Kampta kalan 1.500 arkadaş, battaniyelerini sıkıca örtmelerini ve yerlerinde kalmalarını söyledik. Arıza pompa sistemindeydi ve makine Türkiye'den getirilmişti. Tamirinin çok güç olduğunu söylediler. Ne yapabiliriz diye arkadaşlarla bakarken, boya izolasyon şefimiz, makine mühendisi Tuncel Bedel'e anlattım durumu. Geldi, o pompayı söktü, bir saat içinde de onarverdi. Şantiye işte böyle bir şey!

■ SEZAI GERDAN (LOJİSTİK ŞEFİ)

“Kurumsal kimlik şart!”

Kasım 2006’da Tekfen ailesine katılan Sezai Gerdan, bugüne kadar Arabistan, Libya, Türkmenistan ve Katar’da epeyce yurtdışı tecrübesi kazanmış. Gerdan, hem devlette çalışmış, hem kendi işinin patronu olmuş, hem de özel sektörde emek vermiş:

Biz aslen Artvinliyiz. Karabük Demir Çelik’te doğduk büyüdük. Babamız da oradan emekli oldu. Bizim dünyamız Karabük’tü. Karabük Demir Çelik, Türkiye’nin en mükemmel fabrikalarından biridir. Üç sene çalıştım orada, ama hayallerime yetmedi. Memuriyetten istifa edip Libya’ya gittim. İki sene kaldım orada, ama kriz ortamından dolayı bırakmak zorunda kaldım. Kendi işimi kurdum, bir süre o şekilde çalıştım. Başka firmalarla Türkmenistan’a gittim. Ama her gittiğim yerde gördüğüm şu: Kurumsal kimlik şart! Kimi firmalar, kurumsal olduğunu söylüyor, ama gerçeğe bakınca öyle değil. Ünal (Alkan) Bey’le daha önce de çalışmıştık. Kendisini ben 1988’den beri tanıyorum. İş konusundaki ciddiyetini çok iyi biliyorum. Her zaman kendisine teşekkür ederim. Onun vasıtasıyla Tekfen’e geldim. Nasip bu zamanaymış. Tekfen gibi, memleketimizde onlarcası, yüzlercesi olmalı.

Şantiye ortamı güzel. Çoğu arkadaşımız zaten diğer projelerden tanıdığımız kişiler. Karadenizliyiz zaten, Samsun o yüzden ayrı bir güzel.

“Bir liranın bile önemi var”

Ben lojistik işleriyle uğraşıyorum. Transport grubu da bana bağlı. Biz, işin en başından itibaren, aksamadan normal seyrinde ilerleyebilmesi için ne gerekiyorsa onu sağlamakla görevliyiz. Eleman mı lazım, makine ekipman mı lazım, malzeme mi lazım... En ucuz, en yakın nereden temin ederiz, talepleri en kısa zamanda nasıl karşılarız, nasıl stoklarız gibi konularla ilgileniyoruz.

Hangi şantiyeye gittiysem bugüne kadar, hep benzer şeylerle karşılaştım. Bir planlı çalışma oluyor, bir de her şeyin acil olduğu durumlar çıkıyor. Mühendis olmanın avantajları var tabii böyle anlarda. Elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyoruz.

Ben kendi açımdan baktığımda, en ufak bir çöp dahi alsam, buna gözüm gibi bakarım. 1 lira bile bazen ne kadar değerli olabiliyor, hepimiz biliyoruz. O zaman 1 lirayı israf etmeden nasıl iş yapılabilir? Benim kafamın içi hep bunlarla dolu. Ben bu malzemelerin her birine para ödüyorum. “Bu gitsin, yenisini alalım.” O kafa bende yok. Ben devlette de çalıştım, kendi işimde de çalıştım. Para nasıl kazanılır biliyorum. Sabahın 7:30’undan akşamın 12’sine kadar çalışıyorsun kendi işinde ve sürekli bir şeylerden arttırmaya çalışıyorsun. Biz burada emanetçiyiz. Şirketin temsilcisiyiz. Benim cebimden çıkmıyor diye har vurup harman savuramam. Bu anlayışla çalışmalarımızı yapıyoruz.

■ CEM ÇELİK (SEÇ ŞEFİ)

“Teknik emniyet”ten “SEÇ”e

2001 yılında Tekfen’de çalışmaya başlayan Cem Çelik, İstanbul Olimpiyat Stadı, Pozantı Otoyolu, Libya Boru Hattı, Türkmenistan Doğalgaz İyileştirme Çalışmaları gibi projelerde, SEÇ grubuna bağlı olarak değişik pozisyonlarda görev almış:

Ailem İstanbul’da. Üniversitede uluslararası finans okuyan bir de kızım var. Ben aslen Samsunluyum. Liseyi bitirdikten sonra İzmit Tüpraş Rafinerisi’nde çalışmaya başladım. Hem çalışıyor, hem okuyordum. Çalıştığım birim o zaman SEÇ değil de, Teknik Emniyet olarak geçiyordu. Rafineri olduğu için, Tüpraş’taki teknik emniyet uygulamaları Türkiye genelinden daha üst seviyedeydi zaten. Orada ben hem mekanik grupta, hem de teknik emniyet grubunda çalıştım ve bende bu şekilde bir altyapı oluştu. Yaklaşık on sene çalıştım orada. Daha sonra değişik firmalarda görev aldım. 2001 yılında ise Tekfen’de SEÇ bölümüne girdim. Bu, Tekfen’deki yedinci projem.

İlk hedef: “İş Kanunu’nu uygulamak”

SEÇ Grubu olarak hedeflerimiz, yasal gerekliliklerin ve İş Kanunu’nun uygulanmasını sağlamak, müşteri standartları, şartnameleri ve prosedürlerini yerine getirmek ve Tekfen politikası, prosedürü ve talimatlarının uygulanmasını sağlamak.

İş kazaları, son zamanlarda Türkiye’de çok tartışılan bir konu. Haziran ve Temmuz aylarında 400 işçisini kaybetti Türkiye. Ağustos ayında da 150 işçi kaybedildi. Bu örnekler bizim işimizi yaparken çok daha dikkatli olmamızı ve daha bilinçli bir şekilde işimizi yapmamızı hatırlatıyor. Aksi zaten mümkün değil.

Yılda iki kez iç denetlememiz, bir de dış denetlememiz olu-

yor. Tekfen’in belgelendirme kuruluşu SGS, dış denetlememizi yapıyor. Ayrıca Samsun İl Çevre Müdürlüğü de denetleme yapıyor.

Tekfen’de işbaşı yapmak!

İnsanların iş güvenliği konusundaki farkındalığını artırmak için eğitim şart. Temel iş güvenliği eğitimi yılda 16 saat veriliyor, ama biz artık onu da aşmaya başladık. Çünkü ne kadar fazla eğitim verebilirsek, o kadar iyi. Ama her şey eğitimle bitmiyor. Bir de intibak konusu var. Mesela, biz işçilerimizi eğittik, koruyucu ekipmanlarını verdik, sahaya aldık. Ertesi gün 5 kişi işi bıraktı, “Ben sahada sigara içmeden çalışmam,” diye. Ya da “Emniyet kemeri sıkıyor, ben böyle çalışmam,” diyenler oldu. Siz bu insanlara emek harcıyorsunuz, eğitimlerini veriyorsunuz, kişisel koruyucu malzemelerini temin ediyorsunuz. Sonra, sırf eski alışkanlıklarını terk etmemek uğruna ertesi gün işi bırakıyorlar. Bu nedenle günde on saat çalışıyorsak, bunun yaklaşık dokuz saati sahadayız.

Çalışmak üzere bize müracaat edenlere yönelik belirli bir prosedürümüz var. Önce tanışma ve saha oryantasyonu geliyor. Daha sonra anlaşmalı olduğumuz hastaneye gönderiyoruz, oradan raporunu alıyor. Ardından bizim doktorumuzun kontrolleri var. Hem gelen tahlilleri inceliyor, hem de yüksekte çalışma korkusu ya da şeker gibi sahada çalışmasına engel teşkil edebilecek bir faktör var mı diye araştırıyor. Bu sefer temel iş güvenliği eğitimi başlıyor. İşe girerken 4 saat olmak kaydıyla, yılda toplam 16 saat alınması gereken bir eğitim bu. İlk 4 saati tamamlayıp sınavı da verdikten sonra, arkadaşımızı ambara yolluyoruz. Kendi işiyle ilgili olan tüm kişisel koruyucu malzemeleri alıyor. Artık bu noktadan sonra girişi yapılıyor ve bağlı bulunduğu bölüme gidiyor.

■ DURAN DAL (PERSONEL ŞEFİ)

“İşinizi seviyorsanız, zorlukları zaten aşıyorsunuz”

Evli ve iki kız babası olan Duran Dal, aslen Kahramanmaraşlı. Ağabeyi de kendisi gibi Tekfenli olan Dal, Tekfen’de çalışmaya 2003 yılında Gaziantep-Birecik Otoyolu projesiyle başlamış. Dal, Tekfen’in kendi kültürünü yaratan bir şirket olduğunu ve çalışanlarına bu kültürü çok iyi aşıladığını söylüyor:

Daha önce ben on sene kadar Gaziantep-Birecik Otoyolu projesinde çalıştım. TAG otoyolundaki kadronun birçoğu bizim projemize nakledildiği için, Tekfen kültürünü almış arkadaşlardı. Çekirdek kadromuz, Tekfen personeliydi. Burada Samsun çevresinden aldığımız personelin birçoğu Tekfen’in işleyişini bilmediğinden, daha önce çalıştıkları firmalarda yaşamış oldukları sıkıntıları burada da yaşamaktan korkuyorlar. Dolayısıyla ortama alışmaları biraz zaman alıyor. Bunun getirdiği bazı zorluklar var. Ama işinizi seviyorsanız, zorluklarla da bir şekilde baş ediyorsunuz. Karşılıklı iyi niyet olduğu takdirde, çok daha kolay çözüm buluyorsunuz.

Biz, insan ilişkilerinde yaşanan sorunların hep çözüm tarafında olmaya çalışıyoruz. İletişimin, hoşgörünün önemine inanıyoruz. İnsanlarla iletişim kurmak, yardımcı olmaya çalışmak, varsa problemlerini çözmek bizim görevimiz. Bir insana yardımcı olabilmişsek eğer, yüzündeki gülümseme bize yetiyor açıkçası.

“Sen bir yemek ye!”

Ben ilk göreve başladığımda, mali ve idari işler aynı çatı altında yürütülüyordu. Dolayısıyla muhasebeyle personel birimleri ortak çalışıyordu. Zaman zaman muhasebe bizim işlerimizi yapıyordu, biz de muhasebenin. Bir seferinde ödeme listesi hazırlarken formülümüzde bir yanlışlık yapmışız. Biz listeyi yapıyoruz, muhasebeci arkadaş bakıyor, sonra sisteme giriyor. Bütün işlemleri bitirdik, toplamda bir hata var. Baktık baktık, bir türlü bulamadık nerede hata yaptığımızı. Liste Adana’ya gidecek, oradan onaylanıp bize geri gelecek. O nedenle muhasebeci arkadaş acele ediyor. Ama yemek saatimiz de geçmiş, ben dayanamadım artık. Dedim ki, “Ben bir yemek yiyeyim, zihnim açılsın.” Acelemiz vardı yoktu derken ben gittim ve yemeğimi yiyip geldim. Sonra da listeyi düzelttik hakikaten. O günden sonra ne zaman bir problem çıksa, muhasebeci arkadaş, “Duran, sen bir yemek ye!” demeye başladı.

■ KIVANÇ KALABAS (MALİ İŞLER MÜDÜRÜ)

Plaza hayatından şantiyeye

Kıvanç Kalabas, 2007 yılında Tekfen’e girer girmez Suudi Arabistan’da çalışmaya başlamış. Daha sonra Katar’da da bulunan Kalabas, Samsun Toros Tarım İşletmesi Yatırım Projesi’nde Mali ve İdari İşler Müdürü olarak görev alıyor:

Ben eskiden bankacıydım aslında. Bir değişiklik gerekiyordu belki. Böyle bir fırsat gelmişti karşıma, ben de denemeye karar verdim. İstanbul’dan Suudi Arabistan’a gitmek çok büyük bir değişiklik oldu. Bir mücadele vardı işin içinde. Ama sonunda üstesinden geldik. Çok da iyi bir deneyim olduğunu düşünüyorum benim için.

Plaza hayatı elbette çok farklı. Orada, hazır bir organizasyonun içerisinde oluyorsunuz. Şantiye veya proje bazlı çalışıldığında ise, özellikle Mali ve İdari İşler bölümü için söylüyorum, işin en başında sahaya geliyorsunuz ve proje bitiminde de gemiyi son terk edenlerden oluyorsunuz. Bu dinamik bir süreç. Daha zorlu, ama en başından işi ele alıp bir şeyler kurmaya çalışmanın da belli bir keyfi var. Tatmin tarafı daha fazla diyebilirim.

Bu projede bir ilk yaşıyoruz; EPC çalışıyoruz. Değişik bir organizasyon var. Diğer projelere nazaran biz işin daha çok mühendislik ve yönetim tarafındayız. Geri kalan işgücünü taşeronlar vasıtasıyla sağlıyoruz. Her bir taşeron, uzmanlığı doğrultusunda bu projenin belli bir kısmından sorumlu. Çok taraflı bir iş olduğu için, sözleşmelerin doğru olarak uygulanıp uygulanmadığını ve işlerin zamanlamasını iyi takip etmek zorundayız. Keyifli bir proje.

“Kalabalık ve trafikten uzakta...”

Proje, lokasyon açısından da keyifli. Eşim de burada benimle. Benim eşim Singapurlu. Tekfen’in hayatıma getirdiği güzelliklerden biri de o, çünkü ben bir yurtdışı projesinde çalışırken tanıştım kendisiyle. Daha önce defalarca Türkiye’ye geldi, fakat yaşama bakımından ilk deneyimi. O da gayet memnun burada olmaktan. Ben İstanbulluyum, ama şu an burada daha rahatım. İstanbul’un kalabalığından, trafiğinden uzakta kendimi iyi hissediyorum.

Tekfen’de çalışmaya başladıktan sonra, şirketin kendi içinde insan sirkülasyonunun yüksek olmadığını fark ediyorsunuz. İnsanların gözünde Tekfen’in yeri farklı. Tekfen’e ayrı bir değer veriyorlar. İnşaat piyasasında da Tekfen’in adı farklı. Bu sektörde çalışan kişiler için özgeçmişlerine Tekfen adını yazmak daha değerli. İnsanlar burada hayatlarını, ailelerini kuruyorlar. Burada mesleki anlamda da çok şey öğreniyorsunuz.

■ HAKAN DEMİR (İNŞAAT İŞLERİ ŞEFİ)

“Profesyonel bir işbirliği sergiledik”

Tekfen’de 8. yılını doldurmaya hazırlanan Hakan Demir, daha önce Ceyhan BTC Deniz Terminali projesinde Tekfen’in bir taşeronunda meslek hayatına başlamış. Tekfen bünyesinde saha mühendisi olarak Kazakistan ve Katar’da bulunan Demir, Samsun’a inşaat işleri şefi olarak gelmiş:

İnşaat bölümü, projenin en başında sahaya giriyor ve projenin sonuna kadar kalıyor. Bizim işimiz, ilk mobilizasyon aşamasından başlıyor. Sahanın tüm inşaat ve betonarme işlerinden sorumluyuz. Bana bağlı üç tane inşaat mühendisi var sahada; sülfürik asit tesisinde, fosforik asit tesisinde ve NPK ünitesinde. Ayrıca iki formenimiz var. Biri genel formenimiz, diğeri de saha formeni. Yakın zamanda bir bayan inşaat teknikeri arkadaşımız da katıldı aramıza. Stajyer olarak başladı, stajdan sonra Tekfen ailesine katıldı. Ayrıca alt taşeronlarımız var. İnşaat grubu dahil olmak üzere, yaklaşık 120-130 kişilik bir ekipten söz ediyoruz. Sahadaki tüm kazı, beton, dolgu, kalıp işlerini biz yapıyoruz.

Daha önceki projelerde sadece sahadan sorumluydum. Tabii ki sorumlulukların çok artmış oldu bu projeye. Şimdi hem sahadan sorumluyum, hem de işin mutfak kısmı var, dokümantasyon ve raporlama gibi. Üstelik EPC bazlı bir proje bu. Kısa bir süremiz kaldı. Tekfen İnşaat ve Toros Tarım olarak oldukça profesyonel bir işbirliği oldu. Bu işbirliği, işin kalitesi açısından, zamanında bitmesi açısından çok önemliydi. Çünkü yoğun bir programda çalıştık. Umuyorum yıl sonunda da hedeflenen programı gerçekleştirmiş olacağız.

“Kötü başladı, mutlu bitiyor”

Ben Adanalıyım. Bu projenin başında, iki sene önce babamı kaybettim. Kasım 2012’de merkezde, hazırlık aşamasında çalışmaya başlamıştım. Hemen ardından babamı kaybettik. Öyle olunca annemi de yanıma aldım. Samsun’da annemle beraber kalıyorum. Altı ay kadar önce de nişanlandım. Müstakbel eşimle bu proje sayesinde tanıştık. İnşallah Ekim sonunda düğünüm var. Benim için kötü başladı bu proje gerçekten, çok şükür mutlu bitiyor.

■ CAN YILDIZ (ELEKTRİK İŞLERİ ŞEFİ)

“Tekfen işçinin son kalesidir”

Tekfen ailesine 4 yıl önce katılan Can Yıldız, Suudi Arabistan, Katar ve BTC Boru Hattı projelerinde çalışmış. Yıldız, 14 yıllık şantiye hayatında hep Tekfen’le çalışmak istemesinin nedenini şöyle açıklıyor:

Tekfen, özlük hakları bakımından iş dünyasındaki işçinin son kalesidir. Tekfen’de hiçbir arkadaşımız, hiçbir hakkından şüphe duymaz. İnsana, çalışana çok değer veriliyor burada.

Kurduğumuz tesiste sülfürik asit üretmek için kükürt yakılıyor. Bu yanma sonucunda ciddi bir ısı açığa çıkıyor. Bu ısıdan buhar elde ediliyor. Bu buhar da, fabrikada çeşitli amaçlar için

kullanılıyor. Kalanı ise buhar türbininde elektrik enerjisine çevriliyor. Buradaki atık ısıdan kazanılan bir elektrik var. Herhangi bir ek maliyet olmadan, çok ciddi bir kazanım elde ediliyor.

“Elektrik işi her zaman acildir”

Şu anda mobilizasyon işlerini, saha elektriğini yapan arkadaşımız dahil, üç tane elemanımız var Elektrik Grubu’nda. Bu, Tekfen için çok alışılmış bir durum değil. Biz bu projede genel olarak işin planlamasını ve kontrolünü yapıyoruz. Elektrik her zaman sona kalan bir iştir. O yüzden de hep acildir, çünkü sistem çalışacaktır. Anlatması zor. O gün gelince yaşanan bir şey. Gece gündüz çalışılıyor. Her günümüz aynı bir koşuşturmayla geçiyor.

■ EMRAH ÖZSEMİR (KALİTE KONTROL ŞEFİ)

“Toros’un kardeş şirket olması bir şey değiştirmiyor”

Emrah Özsemir, Tekfen’le 2004 yılında, Tekfen-Yüksel-Nurol ortaklığındaki Ordu Çevreyolu projesi sayesinde tanışmış. Kendisi de Samsunlu olan Özdemir, bir jeoloji mühendisi olarak Kalite Kontrol bölümünde yaptığı çalışmaları şöyle anlatıyor:

Buradaki proje kazılarla başladı, dolgularla devam etti. Bunun yanı sıra bir su alma yapımız var. Bu projelerin çıkması için bazı zemin geçirgenlik testleri yapıldı. Bu aşamalarda ben kendi mesleğimi kullandım. Ama kalite kontrol şefliği, sadece bir meslekle ilgili bir sorumluluk değil. Onun dışında mekanik, çelik, vb. ile ilgili standartların da takibini yapıyoruz.

Kalite oldukça geniş bir kavram, ama basitçe özetlersek biz burada Tekfen İnşaat olarak yaptığımız işleri ISO 9001:2008 kalite standartlarına göre Toros Tarım’a teslim etmekle mükellefiz. Betondan çeliğe, ekipman montajına kadar her şeyi kapsıyor bu sorumluluk. Yapacağımız her şeyin yazılı bir standardı var. Bizim görevimiz, mevcut standartları yaptığımız işe uygulamak ve işi bu şekilde sonlandırmak.

Toros Tarım ve Tekfen İnşaat, Tekfen Holding’in iki çocuğu gibi. Ama Toros Tarım’la çalışıyor olmanın, kalite standartları açısından getirdiği bir fark yok. Her projemizde aynı hassasiyet-

te çalışıyoruz. Günlük, haftalık, aylık takip ettiğimiz işlerimiz aynı ciddiyetle devam ediyor.

“Durun!”

Burada oldukça rahat koşullarda çalışıyoruz. Ama mesela Libya’daki proje çok farklıydı. Çölün ortası. Tabii öyle bir mahrumiyet ortamında paylaşılan bir işin getirdiği dostluklar da farklı oluyor. Bir işin zorluğu ne kadar artıyorsa, orada doğan dostluklar da o kadar sağlam oluyor.

Serdar Bekcan’la Libya projesinde aynı departmanda çalışıyorduk. Bizim kampımızla iş sahasının başı arasında yaklaşık 30 kilometrelik bir mesafe vardı. İş yeni başladığında o yolu epey kat ettik. Tozlu bir yol. Sulama yapılmamışsa siz geçtiğiniz an, arkanız olduğu gibi toz bulutu oluyor. Arabayı ben kullanıyorum, yanımda da Serdar oturuyor. Nereden çıktığını anlamadık, bir anda yanımıza bir çöl polisi yanaştı. Silahını doğrultmuş, “Durun!” diyor. Durduk. İndirdi bizi. Ne oluyor ne bitiyor! Sonradan anladık ki ondan kaçtığımızı sanmış. Arkadan bir süre selektör yapmış, ama tozdan görmediğimiz için biz yolumuza devam etmişiz. Neyse, ellerimiz havada, “Ne yapıyorsunuz?” diye soruyor. O güne kadar öğrendiğim en önemli şey, Arapça, “Tekfen’de mühendisim!” dedim. Tabii anlaşmak kolay olmadı. Sonra durumu anlayıp bizi bıraktılar. Ama epeyce korkmuştuk.

■ METİN EKÇE (ENSTRÜMAN İŞLERİ ŞEFİ)

“Tekfen’i kendime hedef seçtim”

Metin Ekçe, henüz 4,5 aylık bir Tekfen’li. Daha önce farklı firmalarda Kazakistan, Kuzey Irak ve Türkmenistan şantiyelerinde bulunmuş. Ekçe, bu tarz bir projede ilk kez çalıştığını anlatıyor:

Tekfen’i tabii ki önceden tanıyordum. Bir mühendis olarak duyuyordum, fakat içeri bilmiyordum. Özellikle bir önce çalıştığım firmada Tekfen’in çok methini duydum. O zaman ben de Tekfen’de çalışmayı kendime hedef olarak seçtim. Ayrılrken oradaki müdürlerimden referans istedim. O referansla Tekfen’e başvurduğum ve işe girdim. Hayal ettiğimi de buldum. Tekfen, kurumsal bir yapı. Belli bir birikime sahip insanlar olduğunu görüyorsunuz. Tekfen’de olmak insana güven veriyor.

Burada çok şey öğreniyorum. Oldukça detay var. Biraz otomasyon deneyimim var benim önceden. Ama enstrüman ağırlığı çok fazla burada. Keyifli. Ben detayları severim. Sistemli çalışı-

yorum. Benim için çok iyi bir deneyim oluyor. Benim mühendisliğime de yeni şeyler katıyor enstrüman işleri. Böylece biraz da eksik kalan bir alanda kendimi tamamlamış oluyorum.

“Biz tesisin beyniyle uğraşıyoruz”

Mekanizmayı bir insan gibi düşünün. Bir insanın vücudunda kalbin görevini projedeki elektrik işleri gibi düşünürsek, enstrüman işleri de bir nevi beyin görevini yerine getiriyor. Projenin hayata geçmesi için tüm kontrolleri en son biz aktif hale getirip çalıştırıyor olacağız. Bu anlamda tüm işleri tabii ki günlük bazda bir plan program çerçevesinde yürütüyoruz. Koordineli bir şekilde, planımıza göre neresi uygunsa orada gereken montajları yapıyoruz. Malzememize bakıyoruz, her şey tamam mı diye inceliyoruz. Güzel bir iş ortamımız var.

Samsun’da hayat güzel. Lojmanda yalnız kalıyorum. Güzel bir şehir burası. Atakum’da kalmanın avantajını da elimden geldiğince değerlendiriyorum. Sahilde yürüyüş yapıyorum, spor imkânlarından faydalaniyorum.

ERKAN KILIÇASLAN (BORU İŞLERİ ŞEFİ)

“Bu projenin 30-40 yıl getirisi olacak”

2007 yılından beri Tekfen'de Fas ve Katar şantiyelerinde çalışan Erkan Kılıçaslan, Samsun'daki hayatından oldukça memnun olduğunu söylüyor. Fakat Toros Tarım'ın bu yatırım projesinin farklı zorlukları olduğunu anlatıyor:

Aslında bu proje, daha önceki projelerime göre daha yoğun ve biraz daha yorucu geçiyor. Daha önce çalıştığım projelerde sadece yapım sorumluyduk. Ama şu anda hem mühendislik, hem yapım, hem de satın almanın sorumluluğunu taşıyoruz. O yüzden hem geri planda hem de saha da oldukça yoğun bir

tempo var. Ayrıca kendi projemiz olduğu için, zamanında yetiştirmek ve daha kaliteli bir iş çıkarmak konusunda çok titizleniyoruz. Çünkü sonuçta başka projelerde işi bitirir ve teslim edersiniz. Burada ise biz ne kadar kaliteli iş yaparsak, yine bize getirisi o kadar fazla olacak. Onun sorumluluğunu hissediyoruz açıkçası. Çünkü belki 30-40 yıl getirisi olacak bu tesisin grubumuza.

Ben daha önce Boru bölümünde de çalıştım, Çelik Montaj'da da çalıştım, İmalat'ta da çalıştım. Mesela, bir rafineri projesi buraya göre daha komplikedir. Ama buranın da kendine özgü zorlukları var. İlk defa gördüğüm yöntemler, malzeme ve uygulama metotları kullanıyoruz. Biraz işin içine girince öğreniyorsunuz tabii. Bir kere uyguladığımızda da zorluğu kalmıyor aslında.

Prof. Dr. Binyamin Birkan:

Bir bağış, otizimli bir çocuğu hayata kazandırabilir

TEKFEN VAKFI ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA MERKEZİ, OTİZMLİ ÇOCUKLARIN HİZMETİNDE

Tekfen Vakfı, otizimli çocukların eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasına destek vermek amacıyla, Tohum Otizm Vakfı'nın işbirliğiyle Adana Ceyhan'da kullanılmayan bir binayı yenileyerek eğitime uygun hale getirdi. "Tekfen Vakfı Özel Eğitim Uygulama Merkezi" 15 Eylül 2014 günü hizmete açıldı.

■ Otizm, günümüzde zihinsel engelden sonra en sık rastlanan gelişimsel bozukluk. Tam adı "Otizm Spektrum Bozukluğu" olan bu karmaşık nörolojik hastalık doğuştan gelebildiği gibi, yaşamın ilk üç yılında da ortaya çıkabiliyor. Bireylerin sosyal etkileşim, iletişim ve davranışlarını olumsuz etkileyen bu gelişimsel bozukluğun, tam olarak hangi sebeplerle ortaya çıktığı bilinmemekle birlikte, genetik temelli olduğuna dair bulgular mevcut. Ancak, henüz otizmin geni bulunabilmiş değil. Otizmin ortaya çıkmasında genetik unsurların yanında çevresel faktörlerin de rol oynadığı sanılıyor.

Otizm, ilk kez 1943 yılında Amerika'da, John Hopkins Üniversitesi'nde çalışan çocuk psikiyatristi Leo Kanner tarafından tanımlandı. Kanner, çocuklar üzerinde yaptığı araştırmalar sonucunda, otizmin üç temel alanda davranış sorunlarıyla kendini gösterdiğini buldu. İlk olarak otistik çocuklar, çevrelerindeki insanlarla sosyal ilişkiye geçmekte zorlanıyorlardı. İkincisi, dil ve konuşma becerileri itibarıyla akranlarının gerisinde kalıyorlar ya da hiç konuşmıyorlardı. Ayrıca, bazı sıra dışı konulara aşırı ilgi duyuyorlar ve çeşitli davranış takıntıları gösteriyorlardı. Diğer taraftan Kanner'in yaptığı araştırmalar, otistik çocuk-

ların çok iyi bir hafızaya sahip olduklarını ve bazı üstün becerilere sahip olduklarını ortaya koyuyordu. Bu araştırmalar sonucunda Kanner, teşhis ettiği bu gelişim bozukluğunu, "Erken Çocukluk Otizmi" olarak adlandırdı.

Kanner'ın otizm kavramını kullanmaya başlamasından bir yıl sonra, Avusturyalı çocuk doktoru Hans Asperger, bir grup çocuk üzerinde yaptığı araştırmalar sonucunda çocukta gördüğü bazı davranış bozukluklarını "Otistik Psikopati" (Asperger Sendromu) olarak tanımladı. Otizmle aynı kategoride yer alan gelişimsel bozukluklar arasında Rett Sendromu, Çocukluk Dezentagratif Bozukluğu ve Atipik Otizm gibi nörolojik hastalıklar da bulunuyor.

Araştırmalar, dünyada her 88 çocukta birinin otizmden etkilendiğini ortaya koyuyor. Çok sağlıklı verilere sahip olmamakla birlikte, benzer bir oranın Türkiye için de geçerli olduğu tahmin ediliyor. Günümüzde, özellikle Batı toplumlarında otizm hakkında farkındalık yaratmak için birçok çalışma gerçekleştiriliyor. Birleşmiş Milletler, 2008 yılında Nisan ayını "Dünya Otizm Farkındalık Ayı", 2 Nisan gününü ise "Dünya Otizm Farkındalık Günü" olarak ilan etti. Dünyada otizm üzerine çalışmalar yapan en büyük kuruluş olan Autism

Speaks, konu hakkında farkındalık yaratmaya çalışan en aktif kuruluşlardan biri. Autism Speaks'in girişimi ve Uluslararası Otizm Topluluğu'nun desteğiyle her yıl 2 Nisan günü, dünyanın farklı kentlerindeki simgesel öneme sahip yapılar, otizmin simgesi haline gelen mavi ışıkla aydınlatılıyor. Dünya çapında 40 ülke ve 600 şehirde uygulanan "Mavi Işığı Yak" projesi, Türkiye'de de Tohum Otizm Vakfı tarafından destekleniyor.

Otizimle ilgili sorunların çeşitleri ve dereceleri, çocuktan çocuğa büyük farklılıklar gösterebiliyor. Otizimli çocukların bir kısmında normal zekâ düzeyi görülürken, sıklıkla zekâ geriliklerine de rastlanabiliyor. Öte yandan otizimli çocukların yüzde 10'unda çok güçlü bellek ya da müzik yeteneği gibi üstün özellikler de görülebiliyor. Otizmin, ilaçla tedavisi mümkün olmamakla birlikte, erken yaşta başlanan ve uzman kişilerce çocuğun yetenekleri doğrultusunda uygulanan yoğun eğitim desteği, otistik belirtilerin kısmen ya da tamamen ortadan kaldırılmasını sağlayabiliyor. Otizmin tedavisi konusunda yapılan birçok araştırma, en iyi tedavinin eğitim olduğunu gösteriyor. Bu eğitimler, otizimli bireylere özel programlar sunan kurumlarda, uzman eğitimciler gözetiminde veriliyor.

Türkiye’de Otizm

Türkiye’de otizmlı bireylerin sorunlarına yönelik çalışmalar çeşitli sivil toplum kuruluşları ve devlet kurumları tarafından yürütülüyor. Otizm konusunda faaliyet yürüten en aktif STK’ların başında Tohum Türkiye Otizm Erken Tanı ve Eğitim Vakfı ile Türkiye Otistiklere Destek ve Eğitim Vakfı (TODEV) geliyor. Devlet kurumlarının konuyla ilgili en önemli çalışması ise, 2 Nisan 2013 tarihinde Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı öncülüğünde, sivil toplum kuruluşlarının da katılımıyla oluşturulan “Otizm Eylem Planı”. Bu programla otistik birey ve ailelerinin karşılaştığı sağlık ve bakım hizmetlerine erişim, özel eğitim, sosyal hayata katılım, istihdam ve farkındalık oluşturma gibi zorlukların ortadan kaldırılması hedefleniyor.

Tohum Türkiye Otizm Erken Tanı ve Eğitim Vakfı

Tohum Türkiye Otizm Erken Tanı ve Eğitim Vakfı, Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) ya da diğer Yaygın Gelişimsel Bozukluğu (YGB) olan çocukların erken tanısının konulması, verilen özel eğitimlerle bu çocukların topluma kazandırılması ve otizm eğitimlerinin

yaygınlaştırılması amacıyla 15 Nisan 2003 tarihinde kurulmuş, kâr amacı gütmeyen ve kamu yararı gözetilen bir sağlık ve eğitim kuruluşu. Vakıf, Türkiye’deki eğitim faaliyetlerini, Amerika’da zengin içerikli müfredatı ve bilimsel uygulamalarıyla otizmlı çocuklara yaklaşık 40 yıldır eğitim veren Princeton Child Development Institute (PCDI) adlı kuruluşun programlarına uygun olarak sürdürüyor. Vakıf, bu çerçevede model okul oluşturulmasını ve programların ülke genelinde yaygınlaştırılmasını amaçlıyor.

Yaşamın ilk beş yılı beynin en hızlı gelişim gösterdiği dönem olduğundan, bu dönemde alınan yoğun özel eğitim otizmlı çocukların gelişimi için büyük önem taşıyor. Bu şekilde özel eğitim alan otizmlı çocukların yarısına yakını, eğitimlerini diğer çocuklarla birlikte genel eğitim sistemi içinde sürdürebilecek konuma gelebiliyor. Ayrıca özel eğitim alan otizmlı çocukların sosyal ilişkilerinin geliştiği ve iletişim becerilerinin de arttığı biliniyor. Böylesine önemli olan eğitim süreci, otizm tanısının konulmasının ardından, Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) tarafından gerçekleştirilen eğitsel değerlendirme ve tanılama süreciyle başlıyor. Böylece çocuğun gelişim özellikleri, akademik disiplin alanındaki ye-

terlilikleri ve eğitim ihtiyaçları belirleniyor. Bu sürecin sonunda, çocuğun hangi ortamda eğitim görmesinin uygun olacağına ilişkin öneride bulunuluyor ve her yıl yenilenmek üzere bir eğitim planı hazırlanıyor.

Otistik çocuklara yönelik özel eğitimler, konusunda uzman öğretmenler tarafından veriliyor. Fakat Türkiye’de Otizm Spektrum Bozukluğu tanılı öğrenciler için öğretmen ya da uzman yetiştirmeye yönelik bir lisans ya da lisansüstü programı bulunmuyor. Otizmlı çocukların eğitimi için gerekli kadroların yetiştirilmesi ve eğitim ortamlarının sağlanması, Tohum Otizm Vakfı’nın temel amaçları arasında yer alıyor. Vakıf ayrıca, konuyla ilgili yasal düzenlemelerin yapılması ve politikaların iyileştirilmesi yönünde çalışmalar da yapıyor. Vakfın misyon edindiği bir diğer önemli husus da, amaca yönelik kamu, özel kurum ve kuruluşlarla etkin işbirlikleri geliştirmek. Ceyhan’da hizmete giren Tekfen Vakfı Özel Eğitim Uygulama Merkezi de, işte böyle bir işbirliğinin sonucu. Kullanılmayan bir binanın tamamen yenilenecek otistik çocukların eğitimine uygun hale getirilmesi ve eğitim için gerekli materyallerle tefriş edilmesi sayesinde Ceyhan, otizmlı çocukların eğitim ihtiyaçlarının karşılanabileceği güzel bir okula kavuştu.

Destek veren herkese binlerce kez teşekkürler

Dori Kiss Kalafat

Otizmliler için bir okul yapma serüvenimiz, 17 Eylül 2012 Pazartesi günü başladı. O gün, Toros Tarım Necati Akçağlılar İlköğretim Okulu'nun açılışı için Tekfen Vakfı ve Holding yönetimi olarak Ceyhan'ın Sarımaçı beldesindeydik. Adana Valisi, Ceyhan Kaymakamı ve İlçe Eğitim Müdürü ile beraber yediğimiz öğle yemeğinde, eğitim odaklı sohbetlerde konu konuyu açtı ve bölgenin otizmli çocukların eğitim alabileceği bir okuldan yoksun olduğundan, fakat kolaylıkla böyle bir okula dönüştürülebilecek metruk bir binanın varlığından bahsedildi. Tahmin edersiniz ki yemeğin sonunda Tekfen Vakfı, yardımcı olma sözüyle masadan ayrıldı.

Bu günden tam 2 yıl sonra, 15 Eylül 2014 günü okulu teslim ettik. Okulumuz aslında küçücük, 40 talebe ancak alabiliyor. Tamamlanmasının bu kadar uzun sürmesi, 3,5 ay süren inşaat ve tefrişattan çok, otizmli bireylere eksiksiz hizmet verecek bir okul olması için fazlasıyla titizlenmemizden ve bazı resmi izin süreçlerinin uzamasından kaynaklandı.

Burada, hepimizin huzurunda bu okulun yapılmasında katkılarını hiç esirgemeyen Tekfenli dostlara bir kez daha teşekkürlerimizi sunmak isterim. Tekfen Mühendislik ekibinin projeye harcadığı mesaiyi sabır ve anlayışla karşılayan Sn. Alparslan Güre'ye, binayı baştan aşağıya yeniden çizerek projelendiren mühendislerimize, bina içinde kullanılan tüm malzemeleri ince eleyip sık dokuyarak seçen Sn. Perinur Bayburt'a, projedeki tüm değişiklikleri "gık" demeden uygulayan ve meğer üst derecede uçak korkusu olmasına

rağmen, inşaatı teftiş etmek üzere bizim için uçağa binen Sn. Selçuk Özcan'a teşekkür ediyoruz.

Ricamızı kırmayıp, okulun bahçesini Toros Tarım Ceyhan İşletmesi'nin imkânlarıyla cennetten bir köşeye dönüştüren ve inşaat bitiminde okulun pırl pırl hale getirilmesine yardımcı olan Sn. Mehmet İçöz ve Sn. Ahmet Aydemir'e teşekkür ediyoruz. Kendini bir anda tüm tefrişattan sorumlu bulan, çay kaşığından Atatürk büstüne kadar tüm tedarik işlerini üstlenen ve okulun tüm eşyalarını kendi elleriyle yerleştiren, Kurumsal İletişim Bölümümüzün asistanı Sn. Nilüfer Özönder'e de teşekkür ediyorum. Tabii en büyük teşekkürü, bu iki yıl boyunca, projenin türlü nedenlerle geciktiğine ve bütçenin yetmediğine dair açıklamalarımızı hep olgunlukla dinleyip "Devam!" diyen Tekfen Vakfı Yönetim Kurulu'na borçluyuz.

Bu sayfalarda tanıyacağımız Tohum Otizm Vakfı, ilk günden el ele verdiğimiz bir sivil toplum kuruluşu. Tohum olmasaydı, böyle bir okul yapamazdık. Proje üzerinden defalarca birlikte geçip, gerek mevzuata, gerekse hayata uygunluğuna büyük özen gösterdik. İnşaatı üstlenen İşler İnşaat'tan Osman ve Murat İşler projeyi tamamen sahiplenip, yaz boyunca Ceyhan'ın kavurucu sıcaklığında tertemiz bir iş çıkardılar. Teşekkürler.

Görev icabı başladığımız bu işten, istisnasız hepimiz kendimizi adanmış olarak çıktık.

HER DETAY İNCELİKLE TASARLANDI

Tekfen Vakfı Özel Eğitim Uygulama Merkezi, 40 çocuğa eğitim verebilecek kapasiteye sahip. Dershaneler, oyun ve dinlenme alanları otistik çocukların ihtiyaçları ve özel durumları dikkate alınarak tasarlandı.

Otizimli Çocuktan Mektubunuz Var

Sevgili Yakınlarım,

Ben "otizm"i olan bir çocuğum. "Otistik" değilim. Otizm karakterimin sadece bir bölümüdür. Beni tek başına tanımlayacak bir kavram değil. Siz düşünceleri, duyguları, yetenekleri olan bir birey misiniz yoksa sadece şişman, gözlüklü ya da sakar bir kişi mi?

Duyusal algılarım bozuktur. Gündelik yaşam içerisinde sizin çoğunlukla fark etmediğiniz kokular, sesler, tatlar, görüntüler, temaslar benim için çok rahatsız edici olabilir. Yaşadığım çevre benim için genellikle tehdit edici bir ortamdır. İçine kapalı ya da kavgacı görünebilirim ama aslında bu kendimi koruduğum anlamına gelir.

Sıradan bir market alışverişi benim için tam bir kabus olabilir. Seslere karşı aşırı hassas olduğumu bir düşünün. Aynı anda konuşan onlarca insan, günün indirimli ürününü tekrar tekrar anons eden mekanik bir ses, kasadaki işlem sesleri, alışveriş arabalarının tekerleklerinin çıkardığı gıcırtili ses, vb. Bu uyarıları beynim filtre edebilir ama bu ciddi anlamda aşırı yüklenmedir benim için.

Koku alma duyum da aşırı hassas olabilir. Kasap reyonundaki etler taze olmayabilir, yanımızdan geçen adam o gün duş alamamış olabilir, kasa sırasında önümüzde duran bebeğin bezi kirlenmiş olabilir... Bunlar benim için oldukça tiksindiricidir. En yoğun kullandığım görme duyum aşırı uyarana maruz kalmış olabilir. Örneğin aşırı parlak floresan ışıkları, mekanı sürekli titreşiyor gibi göstererek gözlerimi rahatsız edebilir. Camların yansıttığı parlak ışık, tavanda dönen fan, etrafımda sürekli hareket eden insanlar odaklanmam ve baş etmem gereken şeylerdir. Tüm bunlar denge duyumu etkiler ve vücudumun konumunu bile algılayamaz hale gelebilirim.

"Yapmam" (Yapmamayı seçiyorum) ve "Yapamam" (Yapmayı beceremiyorum) arasındaki farkı dikkate almayı unutmayın. Komutlarınızı dinlemediğimi sanmayın. Sizi anlamıyor olabilirim. Bana diğer odadan seslendiğinizde duyduğum sadece "^/^'/(%&'(+&'(" olabilir. Bunun yerine yanıma gelin ve basit kelimeler seçerek benimle direkt konuşun. "Lütfen kitabımı masana bırak. Şimdi öğle yemeği yeme zamanı." gibi. Bu şekilde benden ne istediğinizi ve sonrasında ne olacağını bana net bir şekilde söylemiş olursunuz. Böylece uyum göstermek benim için daha kolaylaşır.

Somut düşünürüm. Dili sadece sözcüklerin anlamına göre yorumlarım. "Koşturmayı bırak" yerine "Arkandan atlı mı kovalıyor" dersiniz aklım karışır. "Çantada keklik" demek yerine "Bunu yapmak senin için çok kolay" demelisiniz. Deyimler, kinayeler, imalar benim için anlamsız ve akıl karıştırıcıdır.

Sınırlı sözcük dağarcığıma karşı anlayışlı olun. Duygularımı tarif etmek için doğru kelimeleri bilmiyorsam ihtiyaç duyduğum şeyi size anlatmak benim için oldukça zorlaşabilir. Acıkmış, incinmiş, korkmuş, akli karışmış olabilirim ve bu duygularımı size aktaracak kelimeleri bilmiyor olabilirim. Vücut dilime ve rahatsızlık duyduğumda gösterdiğim tepkilere dikkat edin.

Bir de bunun tam tersini düşünelim. Yaşımın çok ilerisinde bir düzeyde adeta küçük bir profesör gibi konuşuyor olabilirim. Bu türde konuşmalar dildeki eksikliği telafi edebilmek için çevremde yaşananlarda, izlediklerimden, okuduklarımdan ezberlediğim replikler olabilir. Buna "ekolali" denir. Kullandığım kelimeleri ya da içeriklerini anlamıyor olsam da size yanıt vermek zorunda olduğumda buna başvurabilirim.

Dil benim için çok zor olduğundan görsel odaklıyım. Bana söylemek yerine yapmam gereken bir şeyi bana gösterin. Ve bunu defalarca tekrarlamaya da hazırlıklı olun. Aynı şeyi sürekli tekrarlamak öğrenmemi sağlar.

Otizmin benim tüm yönlerimi algılamınıza engel olmasına izin vermeyin. Yapamadıklarımı yerine yapabildiklerime odaklanın ve bunlar üzerinde bir şeyler inşa etmeye çalışın. Diğer tüm insanlar gibi yeterli olmadığımı ve sürekli düzeltildiğim ortamlarda öğrenemem. Ne kadar "yapıcı" olsa da bir eleştiriyi karşılaştığımı bilmek beni yeni bir şey denemekten alı koyar. Güçlü yönlerimi keşfedin. Bir şeyi yapmak için birçok farklı yöntem olduğunu da unutmayın.

Sosyalleşme konusunda bana yardım edin. Dışarıdan bakıldığında parktaki çocuklarla oynamak istemediğimi düşünebilirsiniz. Oysa bazen bunu nasıl yapacağımı -yani onlarla nasıl konuşmaya başlayıp oyunlarına katılabileceğimi- bilmiyorum olabilirim. Diğer çocukları beni oyunlarına davet etme konusunda cesaretlendirmek işe yarayabilir.

Öfke nöbetlerimi tetikleyen şeyleri bulmaya çalışın. Önceliği buna verin. Kriz, patlama, öfke nöbeti... Bunu nasıl adlandırırsanız adlandırın unutmayın ki bunu yaşamak benim için çok daha korkutucudur. Duyularımdan biri aşırı yüklendiğinde böyle durumlar ortaya çıkar. Eğer öfke nöbetlerimin sebebini bulursanız onları önleyebilirsiniz.

Lütfen beni koşulsuzca sevin. "Keşke şöyle olsaydı..." "Keşke bunu yapabilseydi..." türünde düşünceleri kafanızdan uzaklaştırın. Siz ailenizin tüm beklentilerini karşılayabildiniz mi? Otizm benim seçimim değil. Unutmayın bu durumu ben yaşıyorum, siz değil. Sizin desteğiniz olmadan başarılı ve bağımsız bir hayat sürmem uzak bir ihtimal. Desteğiniz ve rehberliğinizle olasılık o kadar yüksek ki... Söz veriyorum, ben buna değerim!

Sabır, sabır, sabır... Otizme bir eksiklik olarak değil, farklı bir yetenek olarak bakmaya çalışın. Evet sohbet sırasında gözlerinize bakmıyor olabilirim. Ama yalan söylemediğimi, oyunlarda hile yapmadığımı, arkadaşlarımla dalga geçmediğimi, insanlara önyargılarla yaklaşmadığımı hiç fark etmediniz mi? Evet belki bir sonraki Michael Jordan olamayabilirim, ama detaycı bakış açım ve olağanüstü odaklanma kapasitemle bir sonraki Einstein, Mozart ya da Van Gogh olabilirim. Günümüzde bu kişilerin de otizimli olduğu düşünülüyor.

Siz dayanağım olmazsanız bunu başaramam. Benim arkadaşım, öğretmenim, avukatım olun. Ne kadar yol alabildiğimi göreceksiniz.

Tohum Otizm Vakfı Eğitim Direktörü ve Okul Müdürü Binyamin Birkan'la Söyleşi

Türkiye’de otizm ne kadar yaygın? Bununla ilgili sağlıklı bilgiler mevcut mu?

Gelişmiş ülkelerde yapılan bilimsel çalışmalarda, her 88 çocuktan birinin otizmlili doğduğu sonucuna varılmıştır. Ülkemizde ise, otizmin görülme sıklığına dair yeterince sağlıklı, bilimsel bir çalışma bulunmamaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu, 2014 Türkiye nüfusunu 77.323.892 kişi olarak tahmin ediyor. Bu oranlar doğrultusunda Türkiye’de, 0-18 yaş aralığında, 200 binden fazla otizmlili çocuk ve gencimizin olduğunu düşünüyoruz.

Otizimde eğitimin çok önemli olduğunu biliyoruz. Otizmlili çocukların eğitimine yönelik temel gereklilikler nedir?

Eğitim, ayrımcılık yaşağına uygun biçimde hukuken ve fiilen herkes için, özellikle de engelliler ve savunmasız gruplar için, fiziksel ve ekonomik anlamda erişilebilir olmalı. Eğitim hakkının kullanımına yönelik olarak, kimsenin ayrımcılığa maruz bırakılmaması, herkesin eğitim kurumlarına fiziksel olarak ulaşabilmesinin mümkün kılınması, ekonomik yoksunluk ne-

deniyle hiç kimsenin eğitimin dışında kalmaması ve eğitim kurumlarında verilen eğitimden herkesin tam anlamıyla yararlanabilmesinin sağlanması anlamına gelen eğitimin erişilebilirliği, ülkemizde uygun bir düzenlemeye tabi tutulmalıdır. Ayrıca okullarda sunulan müfredat ve öğretim yöntemleri dahil olmak üzere, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi eğitimin biçimi ve esası, “çocuğun yüksek yararı” temel ilkesi gözetilerek, tüm öğrenciler ve uygun durumlarda ebeveynler için kabul edilebilir, değişen toplumların ve toplulukların ihtiyaçlarına uyarlanabilir, farklı sosyal ve kültürel ortamlardan gelen, farklı özelliklere sahip öğrencilerin eğitimsel ihtiyaçlarına cevap verebilir nitelikte esnek olmalıdır.

Bu konuda Türkiye’deki durum nedir?

Ülkemizde, otizmlili çocuklar genelde hiçbir önlem alınmadan ya normal gelişen akranlarının gittiği okullara ya da diğer engelli çocukların eğitim aldığı özel eğitim merkezlerine yerleştirilirler. Bu kurumlarda uygulamalı davranış analizi ile öğretim ba-

zen uygulansa da, genelde yanlış uygulanır. Çünkü öğretmenlerin, uygulamalı davranış analizi konusunda ya çok az deneyimleri vardır ya da hiç yoktur. Ayrıca, okullarımız otizmlili çocukların eğitim gereksinimlerini kapsamlı bir şekilde karşılayabilecek eğitim müfredatından da yoksundur.

Aslına bakarsanız, özel eğitim gerektiren diğer engelli çocuklarda farklı özel eğitim yöntem ve tekniklerini kullanabilir, grup eğitimi verebilirsiniz. Fakat otizmlili çocukların büyük bir oranı, ancak öğrenci başına düşen öğretmen oranının yüksek olduğu ve genelde bire bir eğitimin verildiği ve uygulamalı davranış analizinin kullanıldığı eğitim ortamlarından yüksek düzeyde yararlanabilirler. Çünkü otizmlili çocuklar diğer çocukların öğrendikleri gibi öğrenemezler, başkalarının davranışlarını taklit edemezler. Bu da onların dil gelişimlerini, mimiklerini ve hatta bütün hayatlarını etkiler. Dolayısıyla, öğretmemiz gereken en temel şey, başkalarına bakmaları ve başkalarının davranışlarını taklit etmeleri... Taklit etme algısını ne kadar aşılabilirsek, eğitimde de o kadar başarılı oluruz. Başarılı olma koşulunda, otizmlili çocukların yaklaşık yüzde 50'si normal gelişim gösteren çocuklarla aynı okulda eğitim görebilir, normal bir yaşam sürebilirler. Üniversiteye gidebilir, bir meslek sahibi olabilirler. Kendilerine bir iş kurabilir, sizin ve bizim gibi bir hayata sahip olabilirler.

Otizmlili çocukların Türkiye'de sahip olduğu eğitim imkânları nelerdir?

Türkiye'de toplam 1.795 Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi var. Bu merkezlerde, tüm engel gruplarından toplam 298.794 öğrenci eğitim almaktadır. Bu kurumlarda kaynaştırma eğitimi alan otizmlili öğrenci sayısı 1.069, özel eğitim sınıflarına devam eden otizmlili öğrenci sayısı ise 3.344'tür. OÇEM'ler (Otistik Çocuklar Eğitim Merkezleri), Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve Özel Eğitim İş Uygulama Merkezlerine dönüştürüldüğünden, buralarda eğitim alan otizmlili öğrencilerin net sayılarına ulaşmıyoruz. Fakat elimizdeki bilgiler doğrultusunda, yaklaşık 7.000 otizmlili öğrencinin örgün eğitim sisteminde yer aldığını varsayıyoruz. Bunun yanı sıra, ülkemizde özel okula erişebilme şansına sahip engelli oranı sadece yüzde 1. Avrupa'da bu oran yüzde 3 ila 6 arasında değişirken, Türkiye ne yazık ki Avrupa ülkeleri arasında sonuncu durumda.

Toplum özel eğitim okullarına nasıl bakıyor?

Daha önce de bahsettiğim gibi, üniversitelerde özel eğitim öğretmenleri yetiştirecek sayıda öğretim üyesi yok; bölüm var, ancak hoca olmadığı için öğretmen yetiştirilemiyor. Öğretmenleri olmadığından, özel eğitim okullarının sayısı artırılamıyor, var olanlar ise nitelikli eğitimden yoksun. Bu yüzden, toplumun özel eğitim okullarına bakış açısı olumlu değil. Özel eğitim okullarında kaliteli eğitim verilemiyor. Birçok aile, başka çaresi olmadığı için özel eğitim okuluna çocuklarını gönderdiklerini söylüyor.

Mevcut okulların karşı karşıya bulunduğu zorluklar nelerdir?

Birçok zorluk var. Birkaçını kısaca şu şekilde sıralayabilirim: İlki, otizmlili çocukların öğrenme özelliklerine yönelik eğitimin yetersiz olmasıdır. Otizmlili çocukların eğitiminde, diğer engelli gruplarında işe yarayan büyük grup çalışmasının aksine birebir çalışmalar yapılmalıdır. Dolayısıyla, otizmlili çocukların okullarıyla, diğer engelli çocukların okullarını birbirinden ayırmak gerekiyor. İkincisi, altını konuşmanın en başından beri çizdiğim personel yetersizliğidir. Üçüncüsü ise, var olan özel eğitim okullarındaki, çocukların verimli zaman geçirmelerini sağlayan ve özel eğitime yardımcı materyallerin eksikliğidir.

Devletin sağladığı imkânların yeterliliği nedir?

MEB, Destek Eğitim için aylık 8 saat bireysel, 4 saat grup, toplam ayda 12 saat eğitim ücreti ödemektedir. Ancak, özel eğitim okulları için devlet herhangi bir ücret ödemiyor. Genel eğitimde kursları kapatırken, özel eğitimde kurs eğitimini destekliyor. Bunun mantığını çözmek mümkün değil, özel eğitim gerektiren her çocuğun nitelikli, işin uzmanından eğitim alma hakkı var, ancak devlet bu hakka sahip çıkamıyor. Bahsettiğim gibi, özel eğitimde devletin sunduğu imkânların sınırlı olduğu aşikar. Bu durumda özel sektöre ve bağışçılara büyük görevler düşüyor. Bir bağış bir hayat kurtarabilir, bir çocuğu, bir aileyi hayata katabilir.

Konuya ilişkin okurlarımıza iletmek istediğiniz özel mesajlar var mı?

Her şeyden önce hepimize düşen görev, otizm konusunda farkındalık yaratmak. Çünkü otizmde, erken ve bilimsel dayanaklı eğitim çok önemli. Otizm tedavisinde birçok alternatif yöntem biliyoruz, ancak hiçbirisi bilimsel olarak henüz kanıtlanmadı. Uygulamalı davranış analizi, bilimsel dayanaklı bir eğitim yaklaşımıdır ve her otizmlili çocuğun uygulamalı davranış analizi konusunda yeterliliğine sahip öğretmenlerden eğitim alma hakkı vardır. Aileler bu konuda haklarının farkında olsunlar.

PROF. DR. BİNYAMİN BİRKAN KİMDİR?

Tohum Türkiye Otizm Erken Tanı ve Eğitim Vakfı'nın Eğitim Direktörlüğü ve Okul Müdürlüğü görevlerini yürüten Binyamin Birkan, ABD'de bulunan Princeton Çocuk Gelişim Enstitüsü'nde otizm üzerine eğitim aldı ve yine aynı enstitüde post doktora çalışmaları yaptı. Birkan, 2006 yılında Türkiye'de ilk kez uygulamalı davranış analizine dayalı eğitim veren Tohum Otizm Vakfı Özel Eğitim Okulu'nu kurdu.

Çeşitli üniversitelerde ders okutan Binyamin Birkan'ın bilimsel ilgi alanları arasında otizmlili çocuk ve ergenlerin eğitimi, yetişkin yaşam programları, uygulamalı davranış analizi ve davranış analisti yetiştirme gibi konular yer alıyor. Bu alanlarda ulusal ve uluslararası bilimsel yayınları, kitap ve kitap bölümleri, İngilizce'den Türkçe'ye çevirdiği kitapları, eğitim materyalleri ve kongrelerde sunulmuş bildirileri bulunan Birkan, evli ve üç çocuk babası.

Mikrokredi ile Soma'ya destek

Tekfen Vakfı, Türkiye Grameen Mikrofinans Programı kapsamında Soma'da faaliyete geçecek olan Mikrokredi Şubesi'nin kuruluşuna destek veriyor. Kadınlara yönelik mikrokredi desteği sayesinde Somalı girişimciler, madencilğe alternatif olarak kendi işlerini kurarak ailelerinin geçimine katkı sağlayabilecek.

NOBEL BARIŞ ÖDÜLÜ SAHİBİ BİR EKONOMİST

Dünyada yoksulluğun azaltılmasına yönelik olarak mikrofinans kavramını geliştiren ve 1983 yılında Grameen Bankası'nı kuran Bangladeşli ekonomi profesörü Muhammed Yunus, 2006 yılında Nobel Barış Ödülü'ne layık görüldü.

■ Küreselleşen dünyanın en önemli ortak ekonomik sorunlarından biri yoksulluk. Tüm hükümetlerin çözüm aradığı yoksullukla mücadele konusunda 1983 yılında Bangladeş'te ekonomi profesörü Muhammed Yunus tarafından atılan adım, dünya çapında yeni bir çığır açtı. Chittagong Üniversitesi'nde dar gelirli insanların yaşam standartlarının nasıl yükseltilebileceğine yönelik araştırmalar yapan Prof. Dr. Muhammed Yunus, mevcut bankacılık ve finans sisteminin yoksullukla mücadele etmek için yeterli olmadığını savunuyordu. Çok büyük bir kesimin, bankacılık sisteminden faydalanmak için gerekli asgari yeterlilik koşullarına sahip olmadığını söyleyen Yunus, dileyen herkesin yararlanabileceği "mikrofinans" kavramını ortaya atarak, dünya çapında bir hareketin öncüsü oldu.

Mikrofinans uygulaması, belirli bir gelir seviyesinin altındaki bireylere küçük (mikro) bir başlangıç kredisi vererek, bu bireylerin kendi girişimleri yoluyla ekonomiye katılmalarını hedefliyordu. Mikrokredi, bu insanların ilk sermaye ihtiyacını karşılamak ve gerekli olan hammadde, malzeme ve araç gereçleri temin etmek gibi amaçlara hizmet ediyordu. Kredi, mikrofinans sisteminin araçlarından sadece bir tanesiydi. Kredi desteği alan bireylerin aynı zamanda tasarruf, çeşitli sigortalar ve finansal hizmetlerden de yararlanmasına olanak sağlanıyordu. Tüm bu araçlar, bir bütün olarak mikrofinans sisteminin yoksullukla mücadele yöntemlerinin genel çerçevesini oluşturuyordu. Kadınların işgücüne katılmaları, projenin temel amaçları arasında yer alıyordu. Böylece, modern ekonomik üretimin yarattığı gelir eşitsizliğinde en tabanda bulunan bireylerin de ekonomik fırsatlarla buluşturulması sağlanıyordu.

Prof. Dr. Muhammed Yunus, 1983 yılında, mikrofinans projesini hayata geçirmek amacıyla Grameen (Bangladeş dilinde "Kırsal") Bankası'nı kurdu. Bankanın Bangladeş'te ka-

zandığı başarı, mikrofinans sisteminin küresel çapta hızla yayılmasını sağladı. 2013 yılına gelindiğinde, Grameen Bankası'nın 5 kıtada 40 ülkeye yayılmış şubelerinin sayısı 2.565'e, üyelerinin sayısı 8,5 milyona ulaşmıştı. Mikrokrediden yararlanan üyelerinin yüzde 96'sını kadınların oluşturduğu bankanın, ilk günden bu yana verdiği kredilerin toplamı 15,7 milyar dolara ulaştı. Muhammed Yunus ve Grameen Bankası, ekonomik ve sosyal kalkınmayı sağlama çabalarından dolayı, 2006 yılında Nobel Barış Ödülü'ne layık görüldü. Grameen mikrokredi uygulaması, 2008 yılında da *Time* dergisi tarafından "Dünyayı Değiştiren 10 Fikirten Biri" seçildi. Bankanın başarılı bir şekilde sürdürdüğü mikrofinans sistemi, aralarında ABD, Kanada, Fransa, Hollanda ve Norveç gibi ülkelerin de bulunduğu 58 ülkede benzer projelere esin kaynağı oldu.

TÜRKİYE GRAMEEN MİKROFİNANS PROGRAMI

Tüm dünyada büyük yaygınlık kazanan mikrofinans programının temelini, toplumda yoksulluğun azaltılmasının sadece hibe şeklindeki yardımlarla çözülemeyeceği görüşü oluşturuyor. 2003 yılında Türkiye İsrافی Önleme Vakfı (TİSVA) öncülüğünde uygulamaya başlayan Türkiye Grameen Mikrofinans Programı da, aynı bakış açısıyla, dar gelirli ailelerin ekonomik ve sosyal durumlarının, uygun finansal hizmetler sunmak ve onları kendi kendilerine gelir getirici bir faaliyet yapmaya teşvik etmek yoluyla geliştirilmesini amaçlıyor.

11 Haziran 2003 tarihinde, mikrofinans projesinin mimarı Prof. Dr. Muhammed Yunus ve Türkiye İsrافی Önleme Vakfı Yönetim Ku-

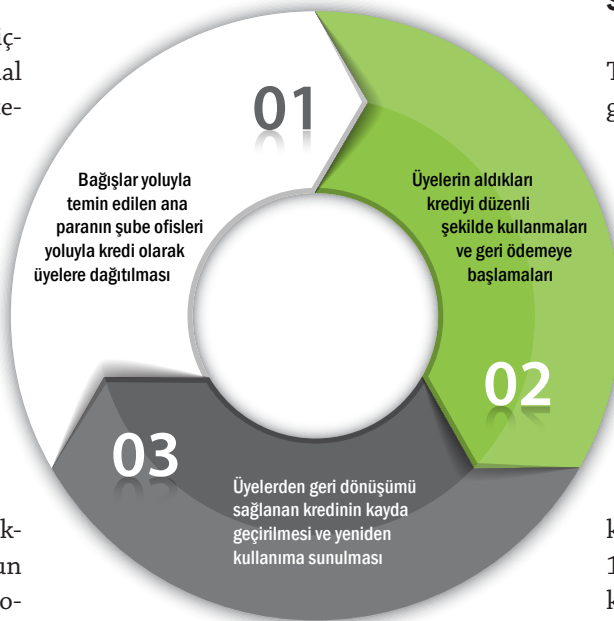
rulu Başkanı Prof. Dr. Aziz Akgül tarafından temelleri atılan Türkiye Grameen Mikrofinans Programı, ilk olarak Diyarbakır'da toplam 6.000 TL tutarında kredi dağıtımıyla uygulamaya konuldu. Aradan geçen 11 yılda, yaklaşık 150 bin yoksul ve dar gelirli kadına ulaşan program kapsamında 320 milyon TL kredi dağıtıldı. Programın Kahramanmaraş'taki uygulaması, Avrupa Konseyi'ne sunulan 600 proje arasında Avrupa Birliği ödülüne layık görüldü.

PROGRAM NASIL İŞLİYOR?

Türkiye Grameen Mikrofinans Programı, hiçbir teminat ve kefalet şartı aranmadan, mal varlığı olmayan ve dar gelirli kadınlara öncelik tanıyor. Mikrokredi süreci, öncelikle saha çalışmaları ve tanıtım faaliyetleriyle başlıyor. Ardından kredi alacak kadınlardan 5 üyeli gruplar oluşturuluyor ve gerek sistemle ilgili, gerekse temel finansal bilgiler hakkında üç gün süren eğitimler veriliyor. Krediler dağıtıldıktan sonra geri ödemeler haftalık bazda, küçük miktarlarla yapılıyor. Krediler, temel kredi, girişimci kredisi, hayvancılık kredisi, sosyal kalkınma kredisi, mücadeleci vatandaş kredisi, iletişim kredisi ya da yüksek eğitim kredisi şeklinde olabiliyor. Bunun yanı sıra katılımcılara mikrosigorta, mikrokonut sigortası ve gönüllü tasarruf gibi imkânlar da sunuluyor. Mikrokredi aracılığıyla

la bugüne kadar seracılık, arıcılık, el işi, hayvan besiciliği, yorgancılık, salça yapımı, vb. gibi yaklaşık 300 farklı konuda kaynak sağlandı.

Türkiye Grameen Mikrofinans Programı, günümüzde 69 ilde ve 106 şubeyle faaliyet gösteriyor. Türkiye'de bugüne kadar 52 bin aktif üyeye kredi dağıtımı yapıldı ve dağıtılan kredi 350 milyon liraya ulaştı. Programın finansmanı, tamamen kişi ve kurumlardan toplanan bağışlarla sağlanıyor. Önceki yıllarda,

Mikrokredi Döngüsü

SOMA ŞUBESİ YOLDA

Tekfen Vakfı, Mayıs ayında Soma'da meydana gelen ve 301 işçinin ölümüyle sonuçlanan maden faciasının ardından bölgede yaptığı araştırmalar sonucunda, madencilığe alternatif gelir getirici faaliyetlerin önünü açmak üzere, Soma'ya mikrokredi yoluyla destek verecek. Tekfen çalışanları ile kurucu ortakları Feyyaz Berker ve Nihat Gökyiğit'in bağışlarıyla oluşan 2 milyon TL'lik fon, Ekim ayı içerisinde kuruluş çalışmaları tamamlanacak olan Tekfen Vakfı Soma Mikrokredi Şubesi'nin kullanımına açılacak. Program kapsamında kendi işini kurmak isteyen Somalı kadınlara 1.000 TL kredi verilecek. Ayrıca her üye, çok küçük bir bedelle mikrosigorta ve mikrokonut sigortası yaptırabilecek; mikroemeklilik hesabı açabilecek.

Artvin Nihat Gökyiğit Mikrofinans Şubesi, Türkiye Grameen Mikrofinans Programı'nın 58. şubesi olarak 2 Ocak 2010 tarihinde Artvin ilinde faaliyete geçti. Şube, 31 Temmuz 2014 tarihi itibarıyla 573 dar gelirli kadına toplam 2 milyon TL tutarında mikrokredi verdi.

Türkiye Grameen Mikrofinans Programı Kurucusu Prof. Dr. Aziz Akgül'le Söyleşi

Türkiye'de mikrofinans uygulaması nasıl bir ihtiyacın sonucunda ortaya çıktı?

Dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi, Türkiye'de de yoksulluk sorunu ciddi boyutlara ulaştı. Fakat ülkemizde, yoksulluğu azaltma stratejisi olarak hâlâ hibe programları kullanılıyor. Biz, toplumda yoksulluğun azaltılmasının sadece bu şekilde çözülemeyeceğine inanıyoruz. Hibe şeklindeki yardımlar, çalışmayacak durumda olan hasta, engelli ve yaşlılarla sınırlı olmalı. Çalışabilecek durumda olanlara ise bu şekildeki bir yardım asla uygun değil. Asıl amaç, bu kişilere küçük bir sermaye vererek, onların başkalarına avuç açmadan kendi kendilerine gelir getirici faaliyetlerde bulunmalarını sağlamak olmalı. Herkesin kabiliyetinin işe dönüştürülebilmesi için bir hayat suyuna, itici bir güce ihtiyacı var. Bu su da, küçük sermaye olan mikro kredidir.

Mikrokredi sisteminin, diğer kredilerden ne gibi farkları var?

Mikrokreditinin temel felsefesi, kredinin bir hak olmasıdır. Ticari bankalar tapuya, teminata ve kefalete, yani kâğıda kredi verirken, mikrokredi programı insana kredi veriyor. Ticari bankalardan kredi alırken, ne kadar fazla teminatınız varsa, o kadar fazla kredi alırsınız. Mikrokredide ise, "Ne kadar aza sahipsen, o kadar fazla önceliğin vardır" anlayışı hâkim.

Ulaştığınız insanların programa yaklaşımı konusunda neler söyleyebilirsiniz?

Mikrokrediyeye ilgi çok büyük. Halen 69 ilde, 106 şubede 52 bin kişiye fiilen kredi veriliyor. Mikrokredi, insanların yoksullukla mücadele etmesinde çok büyük bir rol oynuyor. Bu konuyla ilgili bizzat yaşadığım bir olayı aktararak, insanların mikrofinans sistemine nasıl baktığını daha iyi ifade edeceğimi düşünüyorum. Bir gün, Diyarbakır'da mahalle pazarında dolaşırken, bir bey beni standına davet etti ve mikrokredi olarak tezgâhında biber sattığını söyledi. Ben, erkeklerle kredi vermediğimizi söylediğimde, bana şöyle cevap verdi: "Eşim 500 TL kredi aldı. 200 TL'si ile el işi yapıp satıyor. Geri kalan 300 TL'yi ben kullanıyorum. İki haftada bir Şanlıurfa'ya giderek isot (biber) alıyorum. Biberi evde 50'şer ve 100'er gramlık naylon poşetlere dolduruyoruz. Ben burada yaptığım satışla, ailemin geçimine katkı sağlıyorum. Daha önce işsizdim, şimdi ise iş sahibi oldum, gelir elde ediyorum. İşlerim de iyidir." Bu anlattığım örnekteki gibi binlerce girişimimiz var. Mikrokredi, insanların kendi ayakları üzerinde durmasına yardımcı oluyor.

Mikrofinans sisteminin Soma'da uygulamaya geçirilme süreciyle ilgili bilgi verir misiniz?

Bildiğiniz üzere, mikrofinans şubeleri kişi ve kurumların bağışları yoluyla kredi sağlıyor. Bu süreçte Tekfen Vakfı mükemmel bir çalışma yaparak, Soma'daki talep analizini yerinde yaptığı çalışmalarla ortaya koydu. Biz de Türkiye Grameen Mikrofinans Programı olarak işbirliği içerisinde, bütün Somalılarla birer girişimci olmasını sağlayacak şekilde mikrokredi faaliyetini yürütmeye hazırız.

Soma'da verilecek olan mikrokredi desteğinden kaç kişi yararlanacak ve kredi almanın şartları neler olacak?

Soma'da, "Kendi işimi kurarak, gelir getirici faaliyetlerde bulunmak için 1.000 TL sermayeye ihtiyacım var" diyen her kadın mikrofinans faaliyetlerinden istifade edebilecek. Bundan erkekler de faydalanabilir, fakat krediyi mutlaka kadınlar teslim alacak. Ayrıca her üyemiz, haftada 25 kuruş ödeyerek ayda 1 TL'ye, 10 bin TL'lik bir poliçe ile ayrı ayrı hem mikrosigorta hem de mikrokonut sigortası yaptırabilecek. Diğer taraftan, isteyen üyelerimiz, devletimizin sağladığı imkânla, ayda 10 TL'ye mikroemeklilik hesabı açarak ileride emekli olabilecekler.

Özel sektör ve bağışçıların mikrofinans uygulamasına yaptıkları desteklerin önemi nedir?

Bugün 70 bin civarında mikrokredi üyemiz mevcut ve 20 bin kişi kredi almak için sırada bekliyor. Bunun sebebi, yeterli fonu temin edemememiz. Ne kadar bağış yapılırsa, yoksullukla mücadele o oranda artacaktır. Bu sebeple bağışlar, mikrokredi uygulamasının can damarıdır. Başta Nihat Gökçiyiğit ve Feyyaz Berker gibi çok değerli işadamları, bugüne kadar 30 farklı ilde mikrokredi şubelerinin açılmasını ve finansmanını sağladılar. Sağlanan bu destekler sayesinde binlerce dar gelirli, onurlu bir şekilde yoksulluktan ve işsizlikten kurtularak, kendi kendine gelir getirici faaliyette bulunma imkânına erişti.

PROF. DR. AZİZ AKGÜL KİMDİR?

1956 yılında Gölbaşı'nda doğan Aziz Akgül, Kara Harp Okulu'ndan mezun olduktan sonra yüksek lisansını ODTÜ İşletme Bölümü'nde, doktorasını ise Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde yaptı. İstanbul Üniversitesi'nde Genel İşletme Anabilim Dalı'nda işletme doçenti olan Akgül, akademik kariyerinin yanı sıra Başbakan Başmüşavirliği ve KOSGEB Başkanlığı görevlerinde de bulundu. 22. Dönem Diyarbakır Milletvekili olan Akgül, Türkiye İsrâfı Önleme Vakfı'nın Mütevelli Heyeti Başkanı'dır.

TEKFEN FİLMARMONİ, SONBAHAR KONSERİNDE DÜNYACA ÜNLÜ DUDUK USTASINI KONUK EDECEK

Djivan Gasparyan İstanbul'da

■ Tekfen Filarmoni, "Bir Sonbahar Klasığı" geleneği kapsamında, 19 Kasım Çarşamba günü Lütfi Kırdar Sergi ve Kongre Sarayı'nda bir kez daha İstanbullu müzikseverlerle buluşacak. Singapurlu Şef Darrell Ang'in yöneteceği orkestra, dünyaca ünlü duduk ustası Djivan Gasparyan'a eşlik edecek. Konserde, 86 yaşındaki Gasparyan'a, aynı ismi taşıyan ve kendisi de bir duduk ustası olan torunu eşlik edecek.

Günümüzde, bir halk çalgısı olan duduk'un (balaban) dünyadaki bir numaralı icracısı kabul edilen Djivan Gasparyan, 1928 yılında dünyaya geldi. O zamanlar sinemalarda sessiz

filmler, yerel müzik eşliğinde gösteriliyordu. Gasparyan, duduk'la ilk kez böyle bir sinema gösterimi sırasında tanıştı. Henüz 6 yaşındayken topladığı şişeleri satarak ilk duduk'unu aldı ve çalmayı kendi öğrendi.

Daha sonra Gomidas Konservatuvarı'na girerek sanatını orada ilerletti ve aynı konservatuvarda hoca oldu. Gasparyan, 1980'li yıllara kadar sadece Ermenistan'da tanınan bir sanatçıydı. Dünyaya açılmasını sağlayan kişi, halk müziklerini incelemek için 1989'da Moskova'ya giden yapımcı-müzisyen Brian Eno oldu. Djivan Gasparyan'ın müziğinden çok etkilenen Eno,

onu Londra'ya davet etti. Gasparyan, yurtdışındaki ilk albümü *I Will Not Be Sad In This World*'ü bu şekilde doldurdu.

Gasparyan, bu albümden sonra ünlü orkestra ve müzisyenlerle çalıştı. Avrupa ve Amerika'da birçok albümü yayımlandı. Son olarak *Gladyator* filmindeki müziği ise, onu dünya çapında bir şöhrete kavuşturdu. İstanbullular, Tekfen Filarmoni'nin 19 Kasım'daki konserinde Gasparyan'ın büyümlü notalarını dinleme şansı bulacaklar. Konserde ayrıca, Rus besteci Dmitri Şostakoviç'in 9. Senfonisi seslendirilecek. Konser biletleri Biletix'ten satın alınabilir.

DEDE-TORUN DUDUK USTASI

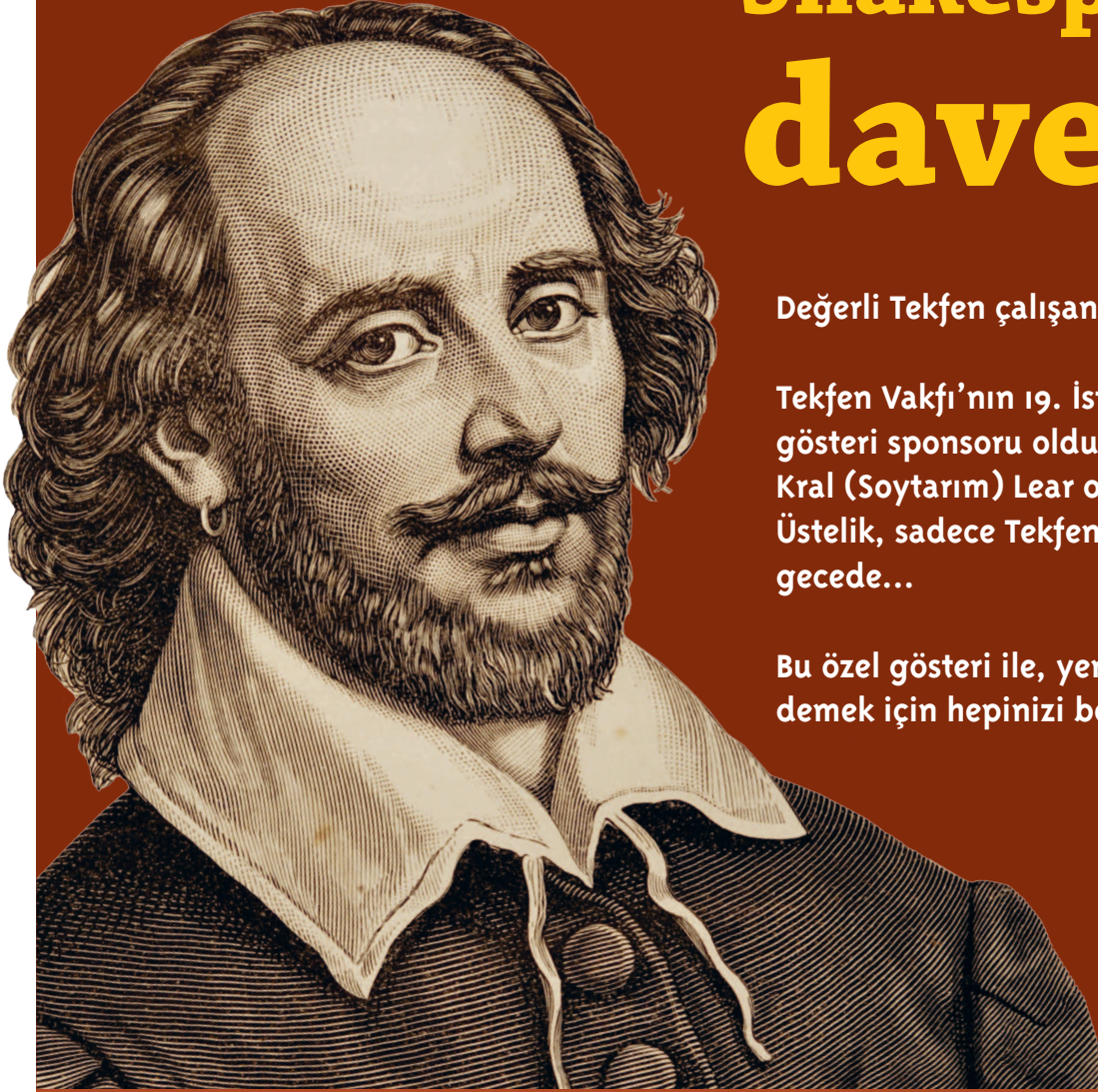
19 Kasım'da Tekfen Filarmoni'yle sahneye çıkacak olan 86 yaşındaki Gasparyan'a, yine bir duduk ustası olan torunu eşlik edecek.

Duduk, insan ruhunun toplu bir senfonisidir; bir yönüyle acı geçmişimizin hüznü, bir yönüyle mevcut mutlu hayatımızın şarkısıdır; inancımızın ve gücümüzün ilahisidir.

DJIVAN GASPARYAN

Shakespeare'den davet var!

Değerli Tekfen çalışanları,

Tekfen Vakfı'nın 19. İstanbul Tiyatro Festivali'nde gösteri sponsoru olduğu, Altıdan Sonra Tiyatro'nun Kral (Soytarım) Lear oyunu yeniden sahnede... Üstelik, sadece Tekfen çalışanlarının katılacağı bir gecede...

Bu özel gösteri ile, yeni sezona birlikte merhaba demek için hepinizi bekliyoruz!

Tarih: 18 Kasım Salı

Yer: Trump Kültür ve Gösteri Merkezi

Saat: 20.00

Kesin katılımınız halinde en geç 10 Kasım Pazartesi akşamına kadar lcv@tekfen.com.tr adresine bilgi vermenizi rica ederiz. Oyun hakkında detaylı bilgi için <http://tiyatro.iksv.org/tr/program/422> sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

Yeni katılanlar

Aramıza yeni katılan arkadaşlarımıza yeni görevlerinde başarılar diliyoruz.

M. CEM MEKİK

Toros Tarım
Proje Koordinatörü

1962 yılında Viyana'da doğan M. Cem Mekik, ODTÜ Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü'nde lisans ve yüksek lisans eğitimini tamamladı. Schmidt Garden and Ericsson, Turkish American Association, ASELSAN Military Electronics, ODTÜ, ITEM International, KROKUS Engineering, ALSTOM S.A. Country Network, SNC-LAVALIN Engineers and Contractors, ALSTOM Turkey, SELEX Communications Turkey, TEKNOTES, GAMA Qatar ve MCM Grup'ta çeşitli pozisyonlarda görev alan Mekik, 23 Haziran 2014 tarihi itibarıyla Toros Tarım Proje Koordinatörü olarak göreve başladı. Proje Yöneticileri Aktivistliği yapan Mekik, aynı zamanda Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) nezdinde Türk Proje Yöneticiliği Standartlarını da oluşturdu. Mekik'in hobileri arasında belgesel film çekimi, yelken, yemek pişirmek ve müzik yapmak bulunuyor.

SERTAÇ İZZET AKYÜREK

Toros Tarım
Mersin İşletmesi SEÇ Müdürü

1976 yılında Adana'da doğan Sertaç İzzet Akyürek, Mersin Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü'nde lisans eğitimini tamamladı. Vestel Elektronik, Makyal-Erka İnşaat, Emta İnşaat, İndesit Beyaz Eşya, Perfetti Van Melle Gıda ve Sunar Mısır'da çeşitli pozisyonlarda görev alan Akyürek, 25 Ağustos 2014 tarihi itibarıyla Toros Tarım Mersin İşletmesi SEÇ Müdürü olarak göreve başladı. İş dışında üyesi olduğu TEMA Vakfı'nın gerçekleştirdiği ağaçlandırma çalışmalarına zaman zaman katılarak destek veren Akyürek, aynı zamanda 3 yıldız bröveye sahip bir dalgıç. Açık denizde tüplü dalış gerçekleştiren Akyürek'in diğer hobileri arasında internet üzerinden satranç oynamak ve turnuvalara katılmak, kitap okumak ve güncel si-nemayı takip etmek yer alıyor.

Anılarda kalanlar

40. yıl sürprizi

Tekfen Grubu'ndaki 40. kıdem yılı nedeniyle, Toros Tarım Yönetim Kurulu Başkanı Esin Mete'nin onuruna, ancak ondan tamamen habersiz olarak, 5 Eylül tarihinde Pera Palas'ta sürpriz bir kutlama daveti gerçekleştirildi. Mete'nin 40 yıllık çalışma döneminde birlikte mesai yaptığı çok sayıda Türk ve yabancı iş arkadaşı ile yakın dostlarının katıldığı davet, Esin Mete'ye hem şaşkınlık, hem de büyük bir sevinç yaşattı. Bu güzel sürprizi, Esin Mete'nin hayranlık duyduğu, dünyaca ünlü piyanist ve bestecimiz Fazıl Say'ın verdiği konser taçlandırdı.

1973 yılında Boğaziçi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden mezun olan Esin Mete, aynı yıl kariyerine Tekfen İnşaat'ta Kimya Mühendisi olarak başladı. 1980 yılında Toros Gübre'ye geçen Mete, bu şirkette 1980-1984 yılları arasında Genel Müdür Yardımcılığı ve 1985-1991 yılları arasında Kıdemli Genel Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulundu. 1991 yılında Toros Tarım'ın Genel Müdürlüğü'ne getirilen Esin Mete, 2010 yılından bu yana Toros Tarım Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Tarımsal Sanayi Grubu CEO'luğu görevlerini yürütüyor.

Toros Tarım'ın kuruluşundan bu yana, şirketin her aşamasında görev alan Esin Mete, Tekfen ve Toros'un kendisi için taşıdığı anlamı, şu sözcüklerle dile getiriyor:

Biz Toros olarak 1981 yılında ilk üretime başladığımızda, Türkiye'de gübre üretimi yapan işletmelerin en küçüğüydük. O gün itibarıyla, sektörün en büyüğü ile Toros arasında, üretim kapasitesi açısından 8,5 kat fark vardı. Bu noktadan, sektörün en büyük kuruluşu haline sadece 9 yılda gelmiş olmamız, hangi hızda koştuğumuzun bir göstergesiydi. Bu hızı sağlayabilmek, inanç olmadan yapılabilecek bir şey değildi. Bunu sağlayan şey, başkalarının bilmediği sırlara vakıf olmamız değildi. Hatta sektöre en son giren kuruluş olarak, gübre konusunda en az tecrübeye sahip firma bizdik. Ama bizim bir farkımız vardı. Bu farkı yaratan temel unsur, hücrelerimize kadar işlemiş olan Tekfen anlayışı, Tekfen duruşu, Tekfen kültürüydü. Açıkça, bizi farklılaştıran şey buydu. Bizde olup başkalarında olmayan şey ne sermaye, ne güç, ne de başka bir şeydi. Sadece, biz Tekfenliydik, onlar değildi. Bizim tek yaptığımız, Tekfen'in bize sunduğu değerleri, sektörümüzün gerçekleriyle ve hayallerimizle yoğurup Toros'a son biçimini vermektir.

Esin Mete'yi, 40 yıl boyunca Tekfen duruşunu en iyi şekilde yansıtarak, kendinden sonra gelen kuşaklara örnek olduğu için içtenlikle kutluyor, başarılarının daha nice yıllar devam etmesini diliyoruz.